

Karla Kylmäkoski
Kiia Lipponen

Leikkipuistoon työllistyminen maahanmuuttajanaisten yhteiskuntaan integroitumisen tukena

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Sosionomi (AMK)

Sosiaaliala

Opinnäytetyö

24.10.2012

Tekijä(t) Otsikko Sivumäärä Aika	Karla Kylmäkoski Kiia Lipponen Leikkipuistoon työllistyminen maahanmuuttajanaisten integroitumisen tukena 30 sivua + 1 liite 24.10.2012
Tutkinto	Sosionomi (AMK)
Koulutusohjelma	Sosiaaliala
Suuntautumisvaihtoehto	Sosiaaliala
Ohjaaja(t)	lehtori Riikka Tiitta lehtori Arto Salonen
<p>Opinnäytetyössämme tarkoitus oli selvittää tukityöllistettyjen maahanmuuttajanaisten integroitumista yhteiskuntaan leikkipuistotoiminnan kautta. Opinnäytetyössämme tarkastelimme maahanmuuttajien työllistymistä sekä sitä, miten matalan kynnyksen toimintapaikkaan kiinnittyminen on vaikuttanut integroitumiseen. Tutkimuksen kohteeksi nostimme maahanmuuttajanaiset. Opinnäytetyön aihe nousi leikkipuiston toiveesta saada tietää lisää maahanmuuttajanaisten kiinnittymisestä leikkipuistotoimintaan.</p> <p>Opinnäytetyömme on laadullinen tutkimus, jossa haastattelimme kahta maahanmuuttajanaista. Haastateltavamme olivat Helsingin kaupungin leikkipuistoihin työllistettyjä maahanmuuttajanaisia. Yhteistyötahonamme toimi Helsingin sosiaalivirasto ja tarkemmin leikkipuisto Mustakivi. Aineiston keruu toteutettiin haastattelemalla tukityöllistettyjä maahanmuuttajanaisia. Opinnäytetyön teoreettisena viitekehyksenä oli integroituminen ja toimintaympäristönä matalan kynnyksen palvelu, leikkipuisto integroitumisen tukena.</p> <p>Opinnäytetyön tuloksena selvisi, että työllistyminen vahvistaa integraatiota. Erityisesti sosiaalialan työpaikkaan, kuten leikkipuistoon työllistymisellä on integroiva vaikutus, sillä matalan kynnyksen toimipaikkana leikkipuistossa on paljon sosiaalista kanssakäymistä ja jossa työntekijät saattavat viettää aikaa myös työajan ulkopuolella. Haastateltavat olivat yhtä mieltä siitä, että työllistymisen merkitys integraatiolle on merkittävä ja leikkipuisto on integroiva toimintaympäristö, sillä leikkipuistossa he ovat vahvistaneet kielitaitoaan ja saaneet muita suomalaisia kontakteja.</p> <p>Opinnäytetyössämme toteamme, että leikkipuisto matalan kynnyksen matalan kynnyksen toimipaikkana vahvistaa integroitumista. Kehittämisehdotuksia mietittäessä on hyvä huomata, että erityisesti sosiaalialan työpaikkaan työllistyminen tukee vahvasti integroitumista. Tulostemme perusteella maahanmuuttajien tuettuun työllistämiseen tulisi tarjota enemmän vaihtoehtoja ja huomata työn merkitys integroitumisen tukena.</p>	
Avainsanat	maahanmuuttajanaiset, leikkipuisto, työllistäminen, integroituminen

Author(s)	Karla Kylmäkoski Kiiä Lipponen
Title	Playpark Work Supporting Immigrant Women's Integration
Number of Pages	30 pages + 1 appendix
Date	24 October 2012
Degree	Social Services
Degree Programme	Social Services
Specialisation option	Bachelor of Social Services
Instructor(s)	Riikka Tiitta, Senior Lecturer Arto Salonen, Senior Lecturer
<p>The purpose of our study was to find out how working in a playpark affects the integration process of women with immigrant background. In our study we examined immigrant women's role in working life and also how playparks act as a part of their integration process. The idea of the thesis came from the playpark's wish to know more about how immigrant women adhere themselves and their families to the activities in playparks.</p> <p>This thesis is qualitative and two immigrant women who both are employed in Helsinki's playparks were interviewed. Playpark Mustakivi acted as our working life partner with the Social Services Department of Helsinki. The data was collected by carrying out interviews. The women that we interviewed have immigrant backgrounds and both are in supported work in playparks of City of Helsinki. The theoretical background for this study comprised integration and open environments like playparks supporting integration.</p> <p>As a result of the study we found out that working was a strong support in the integration process. Especially in the social services field like in playparks the benefits of working were noted. The women that we interviewed agreed on the fact that working was highly important to the integration process and that playparks acted as environments that had a positive effect to this process.</p> <p>Our thesis indicates that playparks are integrative environments, especially as working environments. As we think of suggestions on how to help immigrant women to integrate more easily it is good to note that especially working in the social services area, for example in a low key environment as playparks are, have a strong positive effect on the integration of the individual. Our results show that more possibilities in working life should be offered for people with immigrant background and that the effect of working on integration should be more noticed.</p>	
Keywords	immigrant women, playpark, supported employment, integration

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Maahanmuutto	2
2.1	Maahanmuuton käsitteet	2
2.2	Maahanmuuttajat Suomessa	3
2.3	Maahanmuuttajanaiset	4
3	Työllistäminen tukitoimena	5
4	Helsingin kaupungin leikkipuistotoiminta	6
4.1	Toiminnan esittely	6
4.2	Leikkipuistossa tehtävä monikulttuurinen työ	8
5	Integraatio	8
5.1	Työn merkitys integroitumiselle	11
6	Opinnäytetyön tavoite ja tutkimuskysymykset	11
6.1	Opinnäytetyön tavoite	11
6.2	Tutkimuskysymykset	11
7	Opinnäytetyön toteuttaminen	12
7.1	Teemahaastattelu	12
7.2	Haastateltavat	14
7.3	Aineiston keruu	14
7.4	Aineiston analysointi	15
8	Tulokset	16
8.1	Haastateltavien tausta ja Suomeen tulo	16
8.2	Työ leikkipuistossa ja ilmapiiri työpaikalla	18
8.3	Työn tuomat haasteet ja mahdollisuudet	20
8.4	Suomessa asuminen ja yhteiskunnan tuomat haasteet	21

9	Eettisyys ja luotettavuus	22
10	Johtopäätökset	25
11	Pohdinta	28
	Lähteet	
	Liitteet	
	Liite 1. Haastattelukysymykset	

1 Johdanto

Opinnäytetyössä tarkastelemme leikkipuistoon työllistymisen vaikutusta maahanmuuttajanaisten yhteiskuntaan integroitumisen kannalta. Haluamme nostaa esiin erityisesti maahanmuuttajanaisten omat kokemukset siitä, miten leikkipuistoon työllistyminen on vaikuttanut heidän integroitumiseensa. Tuomme esille sekä maahanmuuttajanaisten integroitumista edistäviä että haittaavia tekijöitä sekä tarkastelemme, mikä merkitys työllistymisellä on integraatiolle. Opinnäytetyön työelämän yhteistyötahona toimii leikkipuisto Mustakivi ja aineiston opinnäytetyöhön keräsimme haastattelemalla Helsingin kaupungin leikkipuistoihin työllistettyjä maahanmuuttajanaisia. Halusimme nostaa esiin erityisesti maahanmuuttajanaiset, koska tutkimusten mukaan (Joronen, 2007) heidän työvoimaosuutensa on koko väestöä alhaisempaa.

Maahanmuuttajien työllistyminen merkitsee parempia edellytyksiä yhteiskuntaan integroitumiselle ja vähentää mahdollista turhautumista ja kokemusta yhteiskunnan ulkopuoliseksi joutumisesta. (Sisäasiainministeriö, 2009.) Onkin todettu, että maahanmuuttajan kyky olla aktiivisesti mukana yhteiskunnan toiminnassa riippuu pääasiallisesti hänen kyvystään siirtyä työelämään. (Batumubwira, 2004: 7.) Työssä käyminen liittyy myös perustoimeentuloon ja turvallisuuteen. Työ koetaan usein myös olennaisena osana identiteettiä. Tutkimusten mukaan maahanmuuttajanaisten työttömyysaste on kuitenkin paljon miehiä korkeampi. Suomessa maahanmuuttajanaisten työmarkkina-asema on miehiä pienempi lähes kaikissa maahanmuuttajaryhmissä. Tähän vaikuttaa tutkimusten mukaan muun muassa koulutus, kielitaito, syrjintä, kulttuuriset seikat ja ikä. (Forsander, 2002.)

Työn merkitys yhteiskuntaan integroitumiselle nähdään niin tärkeänä, että herää kysymys siitä miten maahanmuuttajanaisten integroituminen toteutuu, jos he jäävät työmarkkinoilla marginaaliseen asemaan. Ainakin neljäsnes nyt kasvamassa olevasta maahanmuuttajataustaisesta nuorisosta on niiden vanhempien lapsia, joilla on ollut vaikeuksia työllistyä Suomessa. Vähäosaisuus siirtyy usein sukupolvelta toiselle, joten olisi erityisen tärkeää nähdä työn merkitys integroitumiselle. (Perhoniemi - Jasinskaja - Lahti 2006.)

Lisäksi pohdimme sitä, mikä merkitys matalan kynnyksen sosiaalialan työpaikkaan työllistymisellä on integraatiolle.

2 Maahanmuutto

2.1 Maahanmuuton käsitteet

Seuraavaksi esittelemme käsitteitä, joita käytämme opinnäytetyössämme määrittelemään kohderyhmäämme. Tarkastelun kohteena ovat maahanmuuttajanaiset, joita Suomen maahanmuuttajaväestöstä on noin puolet. (Martikainen - Tiilikainen, 2007: 15.)

Maahanmuuttaja määritellään henkilöksi, joka muuttaa ulkomailta toiseen maahan pysyvästi asumistarkoituksessa, eikä ole kyseisen maan kansalainen. Maahanmuuttaja on yleiskäsite, jota käytetään kuvaamaan kaikenlaisia maahanmuuttajia, kuten pakolaisia, turvapaikanhakijoita, siirtolaisia ja paluumuuttajia. (Torala, 2010: 16.) Opinnäytetyössämme puhumme yleisesti maahanmuuttajista ja maahanmuuttajanaisista. Käsite maahanmuuttajat voidaan jakaa alakäsitteisiin sen mukaan, millä perusteella maahanmuuttaja lähtee kotimaastaan. Suomen maahanmuuttajaväestöä voidaan luonnehtia hyvin heterogeeniseksi kokonaisuudeksi. Pääosin voidaan sanoa, että ulkomaalaisten maahanmuuton syyt ovat olleet 1990- ja 2000- luvulla pääasiassa muita, kuin suoranaisesti työntekoon liittyviä, kuten esimerkiksi pakolaisuutta kotimaassa vallitsevan sodan tai muun uhan vuoksi. Kuitenkin työperäisen maahanmuuton ennustetaan tulevaisuudessa kasvavan. Väestön ikääntymisen aiheuttaman työvoimapulan vuoksi Suomen yhdeksi tavoitteeksi onkin asetettu työn takia Suomeen muuttavien määrän lisääminen. Työn perässä maahan muuttavia kutsutaan siirtolaisiksi. Siirtolainen on henkilö, joka muuttaa pysyvästi maasta toiseen rakentaakseen siellä itselleen uuden elämän. (Clarke - Folkersma - Hirvonen 2011: 17.)

Pakolainen on henkilö, joka on kotimaassaan vainottu hänen alkuperänsä, kansallisuutensa, uskontonsa, yhteiskunnalliseen ryhmänsä tai poliittisen mielipiteensä perusteella. Pakolainen on usein joutunut jättämään kotinsa ja on oikeutettu kansainväliseen suojeluun kotimaansa ulkopuolella. Pakolaisilla on perustavanlaatuinen syy pelätä joutuvansa vainotuksi. Pakolaiset ovat useimmiten paenneet kotimaastaan ihmisoikeusrikkomuksia, sotaa ja levottomuuksia. Pakolaiselle on myönnetty turvapaikka eli pako-

laisstatus Geneven pakolaissopimuksen perusteella tai hän on saanut oleskeluluvan humanitaaristen syiden takia. Turvapaikanhakijalle ei ole vielä myönnetty pakolaisstatusta eli turvapaikkaa, vaan hän on saapunut maahan itsenäisesti ja vasta hakee henkilökohtaiseen vainoon perustuvaa turvapaikkaa tai oleskelulupaa. (UNHCR 2001 - 2012: asylum seekers.) Pakolaisstatuksen ovat voineet myöntää YK:n pakolaisjärjestö UNHCR tai kansalliset viranomaiset. (UNHCR 2001 - 2012: refugees.) Pakolaisuuteen ja turvapaikanhakuun liittyy yhtäläisiä toiveita taloudellisesta ja muusta menestyksestä uudessa maassa kuin muuhunkin siirtolaisuuteen. Pakolaisstatuksella tulleet työllistyvät kuitenkin heikoiten. Pakolaisten nähdään olevan erityisen haavoittuvassa asemassa siksi, että heillä on usein vähemmän mahdollisuuksia vaikuttaa kohdemaan valintaan. Usein he ovat myös joutuneet kohtaamaan traumaattisia kokemuksia, jotka vaikeuttavat sopeutumista. Myös työllistyminen on näistä syistä ollut pakolaisille vaikeampaa, kuin muilla statuksilla Suomeen tulleiden maahanmuuttajien. Työllistäminen tukitoimena on suunnattu erityisesti niille maahanmuuttajille, joilla on suurimpia vaikeuksia työllistymisessä. (Castles - Miller 2003: 31 – 32.)

2.2 Maahanmuuttajat Suomessa

Suomessa asuu tällä hetkellä yli 180 000 ulkomaan kansalaista (Tilastokeskus, 2011) ja määrän arvioidaan kasvavan jopa puoleen miljoonaan vuoteen 2030 mennessä. Maahanmuuton syyt ovat viime vuosikymmenten aikana monipuolistuneet ja Suomeen muutetaankin muun muassa opiskelun, työn, paluumuuton, humanitaaristen syiden sekä elinkeinon harjoittamisen vuoksi. Maahanmuutto Suomeen on kuitenkin hyvin tuore ilmiö. Todellinen maahanmuuton lisäys on tapahtunut vasta EU:n laajentumisen myötä 1990-luvun loppupuolella. 1980-luvun alussa Suomeen muuttaneiden määrä ylitti ensi kertaa Suomesta poismuuttavien määrän. Syy tähän oli kuitenkin pääasiassa maamme rajojen ulkopuolella kun 1990-luvun sodat ja kriisit alkoivat ajaa pakolaisia ja turvapaikanhakijoita Suomeen. Eniten turvapaikanhakijoita ja tuli Somaliasta, Jugoslaviasta, Iranista ja Irakista. (Härkäpää - Peltola 2005: 22–25.)

Vaikka maahanmuuttajien määrä nelinkertaistui 1990-luvulla, Suomessa on edelleen vähemmän maahanmuuttajia kuin missään Euroopan unionin maassa. Suurimmat maahanmuuttajaryhmät ovat Venäjän (25 000), Viron (13 300), Jugoslavian (5400), Somalian (4700) ja Irakin (4000) kansalaisia. (Härkäpää - Peltola 2005: 23.) Vuonna 2010 koko maan ulkomaan kansalaisista puolet asui pääkaupunkiseudulla. Helsingin

seudulla ulkomaan kansalaisia oli 75596 henkilöä eli 5,7 % väestöstä. Koko maassa asui yhteensä 155 705 ulkomaan kansalaista, eli 2,9 % koko Suomen väestöstä. (Tilastokeskus, 2011.)

2.3 Maahanmuuttajanaiset

Suomen maahanmuuttajaväestöstä noin puolet on naisia. Näin ei ole kuitenkaan ollut ennen 1990-luvun puoliväliä, jolloin naisten määrä alkoi kasvaa perheenyhdistämisten, avioliittojen ja paluumuuton ansioista. Miesten ja naisten muuttosyyt ja integroituminen yhteiskuntaan kulkevat usein eri ratoja. Tähän vaikuttavat myös muut seikat kuten ikä, koulutus, kielitaito ja henkilökohtaiset ominaisuudet. (Martikainen - Tiilikainen 2007: 15.)

Forsanderin mukaan kulttuurieroista johtuen maahanmuuttajanaisia tarkastellaan usein heidän perheissään ja omissa yhteisöissään hyvin perinteisesti sukupuoliroolien pohjalta. Heidät saatetaan nähdä pikemminkin vaimoina ja äiteinä kuin aktiivisina työmarkkinoille suuntautujina. Kuitenkin naisten asema muuttuu usein maahanmuuton myötä. Mikäli naisen kotimaassa perheeseen on kuulunut isovanhempia ja yhdessä asunut yhteisö on suuri, on siihen kuulunut aikuisten välille myös omat hierarkiansa. Suomeen muutettaessa asumisjärjestelyt muuttuvat usein niin, että esimerkiksi usean perheen ja muiden sukulaisten ympärille rakentuneet asumisjärjestelyt ovatkin korvautuneet kahden aikuisen ydinperhemallilla. Kotitalouteen kuuluvien aikuisten väheneminen on toisaalta kaventanut maahanmuuttajanaisien liikkumavaraa arjessa, esimerkiksi lasten hoitoon voi olla vaikeampaa löytää apua ja kotiäitiä ei ole enää tekemässä yhtä usea aikuinen kuin ennen. Toisaalta heille on avautunut uusia mahdollisuuksia, kun laajennettuun perheeseen liittyneet hierarkkiset suhteet alkavat löystyä, eikä naista ehkä nähdäkään enää pelkästään vaimona tai kotiäitinä. Yksi vaihtoehto onkin tällöin työmarkkinoille hakeutuminen. (Forsander 2003.)

Työmarkkinoille hakeutuminen ei kuitenkaan ole helppoa työllistymisongelmien vuoksi. Karkeasti sanottuna voidaan todeta, että naisten työllistymisongelmat ovat liittyneet ensisijaisesti koulutukseen, mutta myös Suomen ja lähtömaiden sukupuolijärjestelmien eroihin. Eri kulttuureissa naisen roolina on nähty esimerkiksi kodista ja lapsista huolehtiminen ja tämä on saattanut jäädä naisen rooliksi myös maahanmuuton jälkeen. Erityisesti kouluttamattomille maahanmuuttajanaisille suomalaisilla palkkatyömarkkinoilla

tarjotut matalapalkkaiset työt eivät toisaalta ole niin houkuttelevia. Erityisesti monilapsisten perheiden äideille ne eivät taloudellisesti tarjoa kilpailukykyistä vaihtoehtoa äitien kotona tekemälle työlle. Toisaalta monet naiset haluaisivat tästä huolimatta työllistyä. (Joronen, 2007.) Ekberg - Kontulan (2000) tekemän tutkimuksen mukaan somalialaisnaiset olivat enemmän kuin halukkaita työllistymään. Pienten lasten äidit olivat halukkaita puolipäivätyöhön, jotta eivät omien sanojensa mukaan sulkeutuisi ulos muusta maailmasta. Suurin työttömyyteen liittyvä pelko olikin ”kotona istuminen” ja ”kotiin jämähtäminen”, kuten monet kuvailivat tilannettaan.

3 Työllistäminen tukitoimena

Opinnäytetyössämme tutkimme erityisesti työllistymisen vaikutusta integroitumiseen. Työllistämällä tarkoitetaan työttömän työnhakijan työllistämistä ensisijaisesti avoimille työmarkkinoille. Työ - ja elinkeinotoimisto voi kuitenkin myöntää työttömän henkilön työnantajalle palkkakustannuksiin palkkatukea. Tuen tarkoituksena on parantaa työttömän työnhakijan työmarkkina-asemaa tukemalla ja edistämällä työhön pääsemistä sekä palaamista avoimille työmarkkinoille. Tukien myöntäminen perustuu työ - ja elinkeinotoimiston harkintaan. Palkkatukea voidaan käyttää työsuhteessa tehtävään työhön ja oppisopimuskoulutukseen sillä edellytyksellä, että työnhakijan kanssa on laadittu työnhakusuunnitelma. Tuen myöntämiselle on eräitä työmarkkinoihin ja kilpailutilanteen vääristymiseen liittyviä rajoituksia. Samoin palkkatuen kestolle on rajoituksia. Tukea voidaan käyttää erityisesti pitkäaikaistyöttömien ja vajaakuntoisten työllistämiseen. Palkkatuen laajentaminen koskemaan muun muassa maahanmuuttajia olisi tarkoituksenmukaista työllistymisen tukemiseksi. (Härkääpää 2005: 30.)

Työmarkkinatoimenpiteillä tarkoitetaan työharjoittelua, työelämävalmennusta ja työkokeilua. Näiden tavoitteena on tukea henkilöä työpaikalla hänen perehdyttämisekseen työelämään ja työhön sijoittumisiin sekä ammattitaidon edistämiseksi. Työmarkkinatoimenpiteitä voidaan järjestää suhteellisen laajasti eri julkisten ja yksityisten työnantajien toimesta. Työmarkkinatoimenpiteet eivät saa vaarantaa työnantajan palveluksessa jo olevien työntekijöiden asemaa eivätkä estää tai vaikuttaa yritysten kilpailutilanteeseen. Työmarkkinatoimenpiteet ovat maahanmuuttajien kannalta hyödyllisiä, sillä ne tukevat maahanmuuttajataustaisten henkilöiden työllistymistä. (Sisäasiainministeriö 2009: 45.)

Työllistymisen edellytykset ovat työkykyisyys, halukkuus työntekoon, työmarkkinoilla käytettävissä olo ja työn hakeminen. Työkyvyn suhteen saattaa maahanmuuttajilla olla erityisiä ongelmia, etenkin niillä henkilöillä, jotka ovat pakolaisstatuksen tai vastaavien syiden vuoksi maassa. Tällöin myös työllistymistä tukevat toimenpiteet siirtyvät usein terveydenhuollon ja sosiaalitoimen tehtäviksi. Maahanmuuttajien työllistymiseen saattaa vaikuttaa merkittävästi myös kansalaistoiminta. Maahanmuuttajajärjestöt ja myös suomalainen kansalaistoiminta tarjoaa mahdollisuuksia työllisyyden ratkaisemiseksi. Sisäasianministeriön tekemän selvityksen mukaan Suomen väestön vanheneminen ja työvoiman määrän hupenemisen tuomat ongelmat lisäävät maahanmuuttajien integroitumisen ja työllistymisen merkitystä. Pääosa maahanmuuttajista on työikäisiä ja heillä on korkea motivaatio työllistyä.

4 Helsingin kaupungin leikkipuistotoiminta

4.1 Toiminnan esittely

Seuraavaksi käsittelemme Helsingin kaupungin leikkipuistotoimintaa yleisesti, sekä tarkastelemme leikkipuisto Mustakiveä toimintaympäristönä. Helsingin kaupungin leikkipuistotoiminta on valtakunnallisesti katsoen toiminnaltaan ainutlaatuista. Leikkipuistot on jaettu alueittain. Kaupungissa toimii kymmenen eri leikkipuistoaluetta, joilla jokaisella on oma johtajansa. Alueilla toimii myös perhetaloja, jotka ovat keskittyneet tekemään töitä erityisesti sellaisten perheiden kanssa, joissa on pieniä lapsia. Leikkipuistoilla on tärkeä asema toimia lapsiperheiden varhaisen tuen ja perheiden kanssa tehtävän työn pioneereina. (Helsingin kaupungin sosiaalivirasto.)

Perheet tutustutetaan leikkipuistojen toimintaan nykyään jo varhain, esimerkiksi perhevalmennusta järjestetään leikkipuistoissa ja myös neuvolat kannustavat perheitä tutustumaan leikkipuistojen toimintaan. Leikkipuistoissa tehtävässä työssä on paljon varhaisen tuen työn elementtejä. Varhaisen tuen työllä pyritään tukemaan perheiden kasvatustyötä ja tunnistamaan mahdollisimman varhain lapsen hyvinvointia uhkaavia riskitekijöitä. Varhaisen tuen tavoitteena on perheiden elämänhallinnan ja voimavarojen säilyttäminen ja vahvistuminen. Varhaisen työn muotoja ovat kohtaaminen, avoin toiminta ja kohdennettu ryhmätoiminta, lasten varhainen tuki ja alueellinen työ. Avoin toiminta pitää sisällään tavoitteen luoda kodinomaisen olohuone asiakkaille, perheiden näkemi-

sen toimijoina sekä erilaiset kaikille avoimet tapahtumat ja toimintatuokiot. (Lindqvist 2008: 36 - 37.)

Toimintaan kannustetaan mukaan erityisesti ensisynnyttäjiä lapsineen, sillä leikkipuistoista äidit löytävät samassa tilanteessa olevia perheitä ja voivat jakaa kokemuksia muiden kanssa. Leikkipuistoilla on tärkeä asema toimia lapsiperheiden varhaisen tuen ja perheiden kanssa tehtävän työn pioneereina. Kesäisin auki olevissa puistoissa tarjotaan lapsille maksuton lämmin ruoka joka arkipäivä. Koulujen toiminta-aikoina leikkipuistot järjestävät iltapäivätoimintaa koululaisille. Lisäksi on mahdollisuus maksulliseen välipalaan, johon ilmoittaudutaan erikseen. Jotkut puistot järjestävät kotoutumis- ja suomen kielen kursseja tarpeen mukaan. Leikkipuistot ovat pääasiallisesti avoinna kello 9-16 aamupäivän ollessa varattu lapsiperheille ja koululaisille iltapäivän ajan. Joissain puistoissa järjestetään toimintaa nuorille kello 16 jälkeen. Lisäksi leikkipuistojen tiloja vuokrataan ulkopuoliseen käyttöön iltaisin ja viikonloppuisin sosiaaliviraston ohjeiden mukaisesti. (Helsingin kaupungin sosiaalivirasto.)

Leikkipuisto-ohjaajat, jotka ovat nimikkeeltään sosiaaliohjaajia, työskentelevät leikkipuistoissa. Sosiaaliohjaajan tehtäviin kuuluu perheiden tukeminen kasvatuskysymyksissä sekä erilaisissa kriiseissä. Sosiaaliohjausta tarjotaan myös sosiaalisten verkostojen luomiseen, monikulttuurisen vanhemmuuden tuomiin haasteisiin ja perheen vuorovaikutusongelmiin. Sosiaaliohjaajan työhön kuuluvat yhteistyö alueellisten verkostojen kanssa ja muiden ammattiryhmien ohjaaminen perheiden varhaisen tuen havaitsemisessa. Helsingin kaupungissa on perustettu lisää sosiaaliohjaajan vakansseja ja etenkin leikkipuistoissa tehtävää ennaltaehkäisevää työtä vahvistetaan sosiaaliohjaajien monialaisella sosiaalialan osaamisella. (Liukkonen – Lukman 2007: 95-100, 111.)

Työelämän yhteistyötahonamme toimii leikkipuisto Mustakivi. Toiminta siellä on aloitettu 1.6.1995 ja se on auki maanantaista perjantaihin kello 9-16. Puisto on yksi itäisen alueen suurimmista ja siellä järjestetään erilaista toimintaa lapsiperheille ja koululaisille. Lisäksi puistossa toimii erilaisia kerhoja eri aihepiireihin keskittyen. (leikkipuisto Mustakiven esite.)

4.2 Leikkipuistossa tehtävä monikulttuurinen työ

Leikkipuistoissa maahanmuuttajien ja muiden monikulttuuristen asiakkaiden tarpeisiin pyritään vastaamaan monikulttuurisella työllä. Leikkipuistojen monikulttuurisella työllä tarkoitetaan työtettä, joka ottaa huomioon asiakkaiden kulttuurin, kielen, taustat, tarpeet ja osallistumiskyvyyden. Monikulttuurista työtä voidaan kohdentaa joko yksittäisiin perheisiin tai ryhmiin. Tavoitteena voi olla perheen integroitumisen, lasten kasvun ja kehityksen, yleisen tasavertaisuuden, kantaväestön ja maahanmuuttajien yhteistyön edistäminen tai syrjäytymisen ehkäiseminen. (Lindqvist 2008: 21.) Helsingin leikkipuistoissa järjestetään kotoutumiskursseja maahanmuuttajajaisille tarpeen mukaan. Kursseilla harjoitellaan arkielämään liittyviä taitoja suomen kielellä. Naisilla on mahdollisuus myös saada yksilöllistä sosiaaliohjausta ryhmän kokoontumisen jälkeen. Kurssien tavoitteena on ehkäistä maahanmuuttajajaisien syrjäytymistä, helpottaa integroitumista, antaa suomen kielen taitoja, kasvattaa tietoutta yhteiskunnastamme ja kulttuuristamme, tukea arjenhallinnassa, valmistaa muuhun opiskeluun ja tutustuttaa naisia puistojen toimintaan. (Kotoutumiskurssi maahanmuuttajajaisille; Sosiaalivirasto.) Leikkipuistoissa järjestetään myös paljon maahanmuuttajajille suunnattua toimintaa kuten kotoutumiskursseja, vertaistukiryhmiä ja perhekerhoja. Esimerkiksi leikkipuisto Mustakivessä kokoontuu maahanmuuttajajaitien ryhmä.

5 Integraatio

Integraatiolla tarkoitetaan sitä prosessia, jonka aikana maahanmuuttaja tulee osaksi yhteiskuntaa samalla säilyttäen oman kielensä ja kulttuurinsa. Integraatio määritellään prosessiksi, jossa maahanmuuttajat osallistuvat lisääntyvässä määrin yhteiskunnan sosiaalisiin, kulttuurisiin ja institutionaalisiin toimintoihin. (Forsander 2002.) Maahanmuuttaja asettuu asumaan uuteen maahan ja tulee osalliseksi uutta elinympäristöään sosiaalisesti, taloudellisesti ja poliittisesti. Puhuttaessa integraatiosta puhutaan suomalaisissa tutkimuksissa usein kotoutumisesta, jolla tarkoitetaan samanaikaista osallistumista uuteen yhteiskuntaan, mutta myös oman kulttuurin ja kielen säilyttämistä. Käsitteitä käytetään paljon rinnakkain. Käytämme opinnäytetyössämme integraation käsitettä. Integraatiota pidetään parhaana tapana, jolla maahanmuuttaja kotoutuu uuteen yhteiskuntaan. (Martikainen, Tiilikainen 2007: 19.)

Helsingin kaupungin kotouttamissuunnitelma on tehty edistämään maahanmuuttajien kotoutumista tukemalla suomen kielen opiskelua, koulutusta, työllistymistä ja osallistumista kulttuuri- ja vapaa-ajantoimintaan sekä edistämällä maahanmuuttajien osallistumista ja vaikuttamista heitä koskevien asioiden suunnitteluun ja toteuttamiseen. Kotouttamisesta on laadittu kotouttamislaki, jonka tarkoitus tukea ja edistää kotoutumista ja maahanmuuttajan mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. (Laki kotouttamisesta 1386/2010.)

Muita vaihtoehtoja integraatiolle ovat mm. assimilaatio eli sulautuminen, jolloin maahanmuuttaja unohtaa oman kulttuurinsa ja sulautuu täysin valtaväestöön. Kulttuuri on suuri osa identiteettiä ja sen menettäminen myös köyhdyttää kulttuurista monimuotoisuutta. Tämä tuo myös ongelmia, jos esimerkiksi maahanmuuttajataustainen alkaa puhua Suomessa syntyneelle lapselleen oppimaansa suomen kieltä, eikä opeta lainkaan omaa äidinkieltään. Tästä seuraa lapselle usein köyhä ja puutteellinen kielivaroisto, sillä vanhempi ei täysin osaa välittää tunteitaan ja ajatuksiaan suomen kielellä. On tärkeää, että maahanmuuttaja säilyttää oman kulttuurinsa osana identiteettiään. Vaihtoehtona integroitumiselle on myös segregatio eli eristäytyminen, joka on joko enemmistön harjoittamaa eristystä, tai vähemmistön harjoittamaa omaehtoista eristäytymistä. Jälkimmäistä voi esiintyä, jos maahanmuuttajat korostavat vain omaa kulttuuriaan ja vetäytyvät kanssakäymisestä valtaväestön kanssa. Tämä voi johtaa marginalisaatioon, eli yhteiskunnan ulkopuolelle syrjäytymiseen. (Martikainen - Tiilikainen, 2007: 19.)

Jorosen mukaan mitä nuorempi henkilö on maahanmuuton aikana, sitä nopeampi ja helpompi on integraatioprosessin tie. Nuorempana mahdollisuudet ovat paremmat kielen oppimiseen ja kouluttautumiseen. Osalla Suomeen saapuvista aikuisista maahanmuuttajista on jo kotimaassa hankittu koulutus. Koulutus vaikuttaa avaamalla ovia työelämään, mutta toisaalta mahdollisesti puutteellinen kielitaito tuo oman haasteensa. Esimerkiksi lääkärin pätevyyden itselleen hankkineen maahanmuuttajan on vaikeaa saada korkeatasoista suomen kielen opetusta. Työvoimatoimistojen järjestämät suomen kielen kurssit eivät tarjoa pidempiaikaista opetusta ja erikoissanastoa, jota juuri esimerkiksi lääkärin työssä tarvittaisiin. Kielitaidon merkitys integraatiolle on huomattava, sillä ilman kunnollista suomen kielen taitoa on työn saanti vaikeaa ja yhteiskuntaan integroituminen ilman yhteistä kieltä kantaväestön kanssa haasteellista. Lisäksi maahanmuuttajan omien luonteenpiirteiden, kuten aktiivisuuden, oma-aloitteisuuden ja ulospäin suuntautuneisuuden on todettu olevan etuna integraatioprosessissa. Kielitaito on tärkeimpiä työllistymiseen vaikuttavia tekijöitä. Tutkimusten mukaan mitä nuorempi-

na maahanmuuttajanaiset ovat tulleet Suomeen, sitä suuremmalla todennäköisyydellä he oppivat kielen ja kielitaito on eräs tärkeimpiä avuja työllistymiseen. Iän lisäksi työllistymiseen vaikuttaa myös perhemuoto: huono-osaisuuden kasautumista kuvaa se, että yksinhuoltajaäidit olivat yleisimmin työttömiä ja kuuluivat etnisesti suljettuihin verkostoihin useammin kuin ydinperheen äidit. (Joronen, 2007.)

Maahanmuuttajayhteisöllä on tärkeä osa uusien maahanmuuttajien kotouttamisessa. Maahantulijan ensimmäinen itse hankittu kontakti Suomessa on usein virallinen tai vapaaehtoinen etninen tai kielellinen yhteisö. Nämä voivat olla esimerkiksi jo aiemmin Suomeen muuttaneita sukulaisia tai ystäviä, tai tietyille maahanmuuttajaryhmälle perustettu järjestö. Yhteisö tarjoaa turvallisen ja lohduttavan ilmapiirin ja siksi sen edustajien antamia neuvoja ja tietoja pidetään luotettavina. Yhteisö toimii usein epävirallisena kotoutumispalveluiden tuottajana maahantulijoille. Tämä pitää paikkansa erityisesti tiedon välittämisen suhteen. Omakohtaisen kokemuksensa avulla maahanmuuttaja määrittelee ja kertoo kotoutumisesta näkökulmasta, johon uuden maahanmuuttajan on helppo samaistua. Uuteen maahanmuuttajaan saattaa vaikuttaa yhtä paljon, ellei enemmänkin, epävirallista kanavaa pitkin saatu tieto, kuin virallisten palveluiden tarjoama tieto. (Batumubwira, 2004: 5.) Vieraillessamme työelämän yhteistyötahossamme leikkipuisto Mustakivessä työntekijät totesivat, että usein maahanmuuttajanaiset kuulevat leikkipuistotoiminnasta verkostojensa kautta ja tulevat ystäviensä kanssa käymään. Näin maahanmuuttajanaisten usein tutustuu leikkipuistoon ja ottaa osaa sen toimintaan.

Maahanmuuttajien integraation on todettu myös vähentävän syrjäytymistä. Erityisesti heikko kielitaito ja yhteiskunnassa tarvittavien tietojen ja taitojen puute ovat usein maahanmuuttajan elämänhallintaa heikentäviä ja syrjäytymistä lisääviä riskitekijöitä. Syrjäytymisellä tarkoitetaan kierrettä, jossa erilaiset vastoinkäymiset kasaantuvat niin, että elämänhallintaa heikentävät tekijät kasvavat ja elämänlaatu heikkenee. Maahanmuuttajan kohdalla tämä merkitsee usein työttömyyttä ja huonovointisuuden kasautumista. Tällöin työttömien lapset omaksuvat vanhempiensa työttömyyden ja syrjäytyneen elämäntavan mallin. Tämä lisää osaltaan monien muiden uhkatekijöiden, kuten päihteiden käytön ja sen myötä rikollisuuden lisääntymistä. (Perhoniemi – Jasinskaja-Lahti, 2006.)

5.1 Työn merkitys integroitumiselle

Maahanmuuttajien työllistymiseen vaikuttavat keskeisesti kielitaito, sosiaaliset kontaktit, oma-aloitteisuus ja aktiivisuus etenkin työnhakuprosessissa. Työympäristöön kiinnittyminen näkyy kielitaidon parantumisena, lisääntyvinä suomalaisina kontakteina ja toisaalta myös mahdollisuutena olla oma itsensä ja tasavertainen muun työyhteisön parissa. Nämä kaikki ovat integraatiota vahvistavia tekijöitä. (Jaakkola - Reuter 2007: 355.)

6 Opinnäytetyön tavoite ja tutkimuskysymykset

6.1 Opinnäytetyön tavoite

Opinnäytetyömme tavoitteena on tarkastella leikkipuistoon työllistämisen merkitystä maahanmuuttajanaisten integroitumisessa suomalaiseen yhteiskuntaan. Tavoitteenamme on tuottaa tietoa maahanmuuttajien kanssa työskenteleville sekä muille aiheesta kiinnostuneille ja tämän opinnäytetyön avulla tähdentää työllistämisen vaikutuksia integroitumiseen erityisesti sosiaalialan työpaikassa. Tätä opinnäytetyötä voivat hyödyntää muun muassa leikkipuistot, päiväkodit ja muut vastaavat tahot. Opinnäytetyömme vastaa sosiaalialan kehittämisen tarpeisiin monesta eri näkökulmasta. Maahanmuuttajien määrän kasvaessa (Myrskylä: 2010) tarvitaan ratkaisuja ja vastauksia integraation edistämiseksi. Tavoitteenamme on opinnäytetyöllämme tuoda esille maahanmuuttajanaisten omia kokemuksia työllistämisen merkityksestä.

6.2 Tutkimuskysymykset

Laadimme tutkimuskysymykset opinnäytetyöhömmä käyttäen viitekehyksenä integraatiota ja työn merkitystä integroitumisprosessissa.

Tutkimuskysymyksemme olivat seuraavat:

Mitkä tekijät vaikuttavat maahanmuuttajanaisten integroitumiseen?

Miten integraatiota voidaan leikkipuistoissa edesauttaa?

Mitkä tekijät leikkipuistoissa voivat haitata integroitumista?

Opinnäytetyöllä haimme tietoa siitä, millä tavoin leikkipuistoihin työllistyminen ja niissä toimiminen vaikuttaa osaltaan maahanmuuttajanaisten integroitumiseen suomalaiseen yhteiskuntaan.

7 Opinnäytetyön toteuttaminen

7.1 Teemahaastattelu

Opinnäytetyömme tutkimusmenetelmä valikoitui aihealueen ja sen rajauksen perusteella. Opinnäytetyömme on laadultaan kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Aineistonkeruumenetelmänä käytimme teemahaastattelua. Valitsimme teemahaastattelun, sillä tiesimme haastateltavilla olevan omakohtaista kokemusta tutkimusaiheestamme. Teemahaastattelun avulla pystyimme pitämään kysymykset avoimina ja antamaan haastateltaville mahdollisuuden kertoa vapaasti kokemuksistaan. Teemat auttoivat meitä pitämään tietyissä, ennalta sovitussa aihepiireissä. Määrittelimme haastatteluteemat etukäteen teoreettisen pohjan perusteella. Teemoja meillä oli kolme; työ leikkipuistossa ja ilmapiiri työpaikalla, työn tuomat haasteet ja mahdollisuudet sekä Suomessa olo ja yhteiskunnan tuomat haasteet sekä niiden vaikutus integraatioon. Lisäksi halusimme pohjaksi aineistolle tietää lisää haastateltavien taustasta ja Suomeen tulosta.

Haastattelu on yksi käytetyimmistä tiedonkeruumenetelmistä. Se on hyvin joustava menetelmä ja sopii sen vuoksi moniin erilaisiin tutkimustarkoituksiin. Haastattelutilanteessa ollaan suorassa kielellisessä vuorovaikutuksessa tutkittavan kanssa ja tämä antaa mahdollisuuden suunnata tiedonhankintaa itse tilanteessa. Haastatteluaiheiden järjestystä on mahdollista muokata ja saatuihin vastauksiin voi pyytää selvennyksiä ja tarkennuksia. Haastattelussa voi myös pyytää perusteluja mielipiteille ja esittää lisäksymyksiä. (Hirsjärvi – Hurme 2008: 34–35.)

Käytimme haastattelumenetelmänä teemahaastattelua. Teemahaastattelu sopii opinnäytetyömme menetelmäksi, koska sillä saadaan syvällisempi kuva ihmisten kokemuksista kuin esimerkiksi lomakekyselyllä. Kokemuksen tutkimuksessa yksilön elämismailma avautuu tutkijan tulkinnan kautta käsitteelliseksi tai teoreettisesti ymmärrettäväksi. Tutkimuksen kohteena ovat inhimillisen kokemuksen merkitykset. (Tuomi – Sarajärvi 2003: 34.) Tyypillisesti teemahaastattelussa aihepiirit eli teema-alueet ovat tiedossa ennalta, mutta kysymyksillä ei ole tarkkaa muotoa tai järjestystä. Haastattelu etenee

tiettyjen keskeisten teemojen varassa ja nostaa tutkittavien äänen kuuluviin. Ihmisten tulkinnat asioista ja heidän asioille antamansa merkitykset ovat keskeisiä, kuten myös se, että merkitykset syntyvät vuorovaikutuksessa. Teemahaastattelu on puolistrukturoitu menetelmä, koska haastattelun aihepiirit ovat kaikille samat. (Hirsjärvi – Hurme 2008: 48.)

Tekemämme teemahaastattelu koostui kolmesta eri teemasta joiden avulla haimme vastauksia tutkimuskysymyksiimme. Ensimmäiseksi tarkoituksenamme oli selvittää haastateltavien taustaa ja Suomeen tuloon liittyneitä asioita. Ensimmäinen teema puolestaan käsitteli työtä leikkipuistossa ja ilmapiiriä työpaikalla. Toisessa teemassa kysymykset koskivat työn tuomia haasteita ja mahdollisuuksia. Kolmas teema kysymyksiineen liittyi Suomessa asumiseen ja yhteiskunnan tuomiin haasteisiin. Näiden teemojen avulla tarkoituksemme oli selvittää tekijöitä, jotka ovat vaikuttaneet positiivisesti haastateltaviemme integroitumiseen ja toisaalta myös löytää tekijöitä, joilla on mahdollisesti ollut negatiivinen vaikutus integraatioprosessissa. Lisäksi halusimme haastattelun avulla selvittää sitä, miten haastateltavamme itse ovat kokeneet sopeutuneensa suomalaiseen yhteiskuntaan ja millä tavoin integroituminen on tapahtunut.

Valitsimme haastattelun tiedonkeruumenetelmäksemme sillä koimme, että se toisi mahdollisimman paljon tietoa tutkimuskysymyksiimme. Lisäksi koimme, että ryhmässä toteutettava haastattelu toisi samasta aiheesta erilaisia näkökulmia tavalla, jossa haastattelun lomassa on mahdollista tehdä lisäkysymyksiä ja esittää tarkentavia kysymyksiä. Haastattelua varten teimme kysymysrunгон, jota käytimme haastattelussa apunamme. Siihen kirjasimme ylös teemoittain myös tarkat kysymykset. Tämä auttoi meitä haastattelutilanteessa varmistamaan, että kaikki teemat tulivat käsitellyksi. Samoin se auttoi meitä pitämään haastattelutilanteen yhtenäisenä kokonaisuutena; keskustelu sujui haastateltavien kanssa avoimesti vuorovaikutuksessa mutta silti pääpiirteittäin noudattaen ennalta suunnittelemaamme kaavaa. Haastattelu nauhoitettiin haastateltavien luvalla.

Haastattelu eteni keskustelunomaisesti pysyen aihepiirissä. Pyrimme pitämään haastattelun ilmapiirin mahdollisimman luontevana. Kuitenkin välillä saatoimme keskustellessamme ajautua sivuraiteille, näissä tilanteissa oli hyvä tarkistaa haastattelurungosta haastattelun suuntaa ja seuraavia kysymyksiä. Välillä kysymyksemme olivat sellaisia, joita haastateltavat eivät välttämättä olleet aiemmin tulleet miettineeksi. Näillä kysymyksillä onnistuimme herättämään haastateltavissa pohdintaa ja toivomme, että haas-

tattelujen avulla he pääsivät jäsentämään omia ajatuksiaan leikkipuistotoiminnasta sekä siitä, millä tavalla työllistyminen leikkipuistoon on auttanut heitä löytämään omaa paikkaansa suomalaisessa yhteiskunnassa.

Opinnäytetyö pohjautuu maahanmuuttajanaishille tehtyihin haastatteluihin. Haastatteluaineiston tavoitteena oli saada tietoa niistä asioista, joiden maahanmuuttajanaiset kokivat vaikuttaneen ja edesauttaneen heidän integroitumiseensa leikkipuistossa työskennellessään.

7.2 Haastateltavat

Kohderyhmä opinnäytetyössämme on tukityöllistetyt maahanmuuttajanaiset. Haastateltaviksemme valitsimme kaksi Helsingin kaupungin leikkipuistoihin työllistettyä maahanmuuttajanaista. Tämä siksi, että toivoimme heiltä saavamme omakohtaisia kokemuksia työskentelystä leikkipuistossa ja tietoa sen vaikutuksista haastateltaviemme integroitumiseen. Toiveenamme oli saada haastatella naisia, jotka ovat tällä hetkellä työllistettyinä ja että pystyisimme toteuttamaan haastattelun suomeksi. Tämä asetti tietynlaisen kielellisen haasteen haastateltaville ottaen huomioon että emme ennen haastattelua tienneet heidän suomen kielen tasoaan, mutta itse haastattelutilanteessa haaste ei koitunut liian suureksi. Muutaman kysymyksen kohdalla tarkensimme eri sanojen tiettyjä sanoja ymmärrettävämpään muotoon, mutta haastattelu toteutettiin suunnitelmamme mukaan suomeksi.

7.3 Aineiston keruu

Opinnäytetyötä varten haimme tutkimuslupaa Helsingin kaupungin sosiaalivirastolta. Olimme jo tätä ennen olleet yhteydessä sähköpostitse Helsingin kaupungin leikkipuistoalueiden johtajiin, joilta kyselimme heidän mahdollista kiinnostustaan osallistua opinnäytetyöprojektiimme. Saimme runsaasti vastauksia eri alueiden johtajilta ja kohderyhmän mukaan tarkensimme seuraavan yhteydenottomme itäisen alueen leikkipuistoihin. Näistä yhteistyökumppaniksemme valikoitui leikkipuisto Mustakivi. Leikkipuiston rooli oli toimia yhteyspuistona muun muassa ollessamme yhteydessä muihin puistoihin. Meillä oli puistossa yhteyshenkilö, jonka kautta hoidimme tiedonkulkua haastateltavillemme eri puistoissa ja lisäksi saimme häneltä paljon hyödyllistä tietoa koskien maahanmuuttajaperheisiin liittyvää toimintaa ja asioita Helsingin kaupungin leikkipuistoissa.

Kävimme leikkipuistossa tapaamassa sosiaaliohjaaja Senja Hirsjärveä, jonka kanssa keskustellen haimme opinnäytetyöllemme suuntaa ja kyselimme myös leikkipuiston kiinnostuksen kohteita ja tarpeita. Hän lupasi alustavasti olla yhteydessä muihin alueen leikkipuistoihin jotta haastateltavien löytäminen helpottuisi. Tutkimuskysymyksemme tarkennuttua otimme yhteyttä eri leikkipuistojen työntekijöihin lähettämällä sähköpostia muutamaan itäisen alueen leikkipuistoon haastateltavia löytääksemme.

Haastattelimme kahta leikkipuistoihin työllistettyä maahanmuuttajanaista. Haastatteluilla saimme tuotua erilaisia näkökulmia opinnäytetyöhömme ja koimme, että saimme haastatteluista riittävästi materiaalia. Haastateltaviemme omakohtaiset kokemukset tuottivat hyödyllistä tietoa tutkimustamme varten. Toteutimme haastattelun leikkipuisto Rusthollarin tiloissa syyskuussa 2012. Kerroimme haastateltaville saamiemme tietojen olevan luottamuksellisia ja jäävän ainoastaan meidän käyttöömmme analyysia ja johtopäätöksiä varten. Kerroimme lisäksi tekevämme opinnäytetyön niin, etteivät haastateltavat ole siitä tunnistettavissa. Haastatteluun meni aikaa noin tunti. Haastattelujen ilmapiiri oli mielestämme luottamuksellinen ja keskusteleva.

7.4 Aineiston analysointi

Litteroimme haastattelun heti haastattelun tekemisen jälkeen ja puhtaaksikirjoitettua tekstiä tuli yhteensä 7 sivua. Aineistomme koostuu tekemästämme haastattelusta.

Useimmiten haastattelun muodostavia teemoja muodostetaan aineistolähtöisesti etsimällä haastatteluja tai vastauksia yhdistäviä tai erottavia asioita. Teemoja on mahdollista muodostaa myös teorialähtöisesti jonkin tietyn viitekehyksen tai teorian pohjalta. Teemoittain luokittelu on luonteva tapa analysoida teemahaastatteluaineistoa. Aineistosta voidaan nostaa esiin tutkimusongelmaa valaisevia teemoja. Näin on mahdollista vertailla tiettyjen teemojen esiintymistä ja ilmenemistä aineistossa. Aineistosta voidaan poimia sen sisältämät keskeiset aiheet ja siten esittää se kokoelmana erilaisia kysymyksenasetteluja. (Eskola – Suoranta 1998: 175-176.) Kävimme teemoja vielä tarkemmin läpi haastattelun aineistoa analysoidessa. Käytimme aineiston teemoihin ja kamisessa apuna teemahaastattelurunkoa, jonka sisälle poimimme haastatteluaineistosta ne asiat joiden avulla koimme saavamme vastauksia tutkimuskysymyksiimme. Aineiston luotettavuus perustuu maahanmuuttajanaisten omiin henkilökohtaisiin kokemuksiin, joita tuomme esille ja analysoimme teorian avulla.

8 Tulokset

Seuraavassa esittelemme tutkimusaineistomme teemoittain ja käsittelemme niitä yksitellen.

8.1 Haastateltavien tausta ja Suomeen tulo

Ensimmäiseksi halusimme taustatietojen avulla selvittää haastateltavien Suomeen tuloon liittyneitä asioita ja heidän taustaansa. Uuteen maahan muutettaessa oman kulttuurin säilyttäminen osana arkea nähdään tärkeänä osana kotoutumisprosessia, sillä se toimii voimavarana.

Taustatietoja käytimme pohjana aineiston kuvaamisessa. Niillä ei varsinaisesti ollut määrää saada vastauksia tutkimuskysymyksiin kuten varsinaisilla teemoilla. Saamiimme taustatietoja käytimme hyödyksemme haastattelutilanteessa ja tulosten tulkinnoissa.

Molemmat haastateltavistamme ovat naimisissa ja heillä on lapsia. Toinen heistä puhui äidinkieltensä lisäksi myös muutamaa muuta kieltä. Haastateltavat kokivat, että heidän suomen kielen taitonsa on hyvä. Lisäksi he kokivat, että tekstin lukeminen ja ymmärtäminen on vaikeampaa kuin puhekielen ymmärtäminen. Tämän he kertoivat johtuvan siitä, että kirjakieli eroaa suuresti suomalaisten käyttämästä arjen puhekielestä. Toinen haastateltavistamme koki erityisesti kirjallisen ilmaisun vaikeaksi. Tämän hän kertoi johtuvan siitä, että oli ollut pitkään kotiäitinä eikä ollut päässyt opiskelemaan suomea kursseilla kovinkaan paljoa.

Toisella haastateltavistamme oli taustallaan kampaamoalan koulutus ja hän oli toiminut kyseisessä ammatissa kotimaassaan ennen Suomeen tuloa. Haastateltavistamme toinen oli ollut Suomessa 20 vuotta ja toinen 18 vuotta. Molemmat olivat joutuneet lähtemään kotimaistaan sodan vuoksi. He kokivat Suomeen tulon herättävän pääosin positiivisia ajatuksia. Suomessa olo tuntui haastateltavistamme pääosin hyvältä mutta ajoittain haasteelliselta.

Toinen haastateltavistamme saapui suoraan Helsinkiin ja toinen Ouluun. Toinen haastateltavistamme oli jäänyt Helsingin seudulle asumaan ja vuosien kuluessa myös toi-

nen haastateltavamme oli muuttanut pääkaupunkiin asuen sitä ennen pienemmillä paikkakunnilla.

Minä tulin suoraan Helsingissä, kun minun mies tulee Suomeen sitten minä tulen.

Haastateltavat kokivat, että vuodenajoilla oli merkitystä siihen millaisena ensivaikutelman he saivat Suomesta. Toinen haastateltavistamme oli saapunut Suomeen kesällä ja toinen talvella. Talvella saapunut kertoi että ulkona oli ollut niin kylmä, että hän oli viettänyt jatkuvasti aikaa sisätiloissa. Haastateltavien mukaan vuodenaikoihin tottuminen vie oman aikansa ja molemmat haastateltavat olivat yhtä mieltä siitä, että Suomen kesä on hyvä ollen useimmiten tarpeeksi lämmin muttei kuitenkaan liian kuuma.

Suomen kieleen tutustumisen haastateltavamme aloittivat eri tavoin. Toinen kertoi jääneensä kotiin hoitamaan pieniä lapsiaan eikä siten alkuun päässyt varsinaisesti millekään suomen kielen kurssille. Kuitenkin hän kertoi, että lasten kanssa liikkeessä pienellä paikkakunnalla oppi suomea asioidessaan eri paikoissa. Suomen kielen hän kertoi karttuneen lisäksi lasten ystävien ja tutuiksi tulleiden suomalaisperheiden kautta. Toinen haastateltavistamme aloitti suomen kielen opinnot pian maahan saapumisen jälkeen.

Jos minä tulin Helsinkiin 2 kk minä olen kotona ja minulle tuli kirje kotiin. Pakko aloittaa suomen kieli kurssi. Kaikki, joo ihan sama. Kaikki tulee kirje kotiin. Ja sitten minä menee heti.

Haastateltavat kertoivat kurssien joskus olevan niin täynnä, että niille on vaikea päästä. Myös lain muutosten he kertoivat vaikuttaneen kielikursseille pääsyyn nykyään verrattuna siihen, kun he tulivat.

Ja laki on erilainen vuonna -95. Nyt jos tulee, menee työvoimatoimistoon ja ilmoittautuu että haluaa kurssille. Mutta kun tulin vuonna -95 niin heti tuli kirje, laki on erilainen.

Kotoutumisprosessissa pidetään tärkeänä sitä, että kotoutujalla on kontakteja niin oman kulttuurinsa edustajien kuin kantaväestönkin kanssa. Molemmat haastateltavat

kertoivat heillä olevan suomalaisia tuttuja. Muualta Suomesta Helsinkiin muuttanut kertoi tilanteen muuttuneen pääkaupunkiin muuton jälkeen.

Mulla ainakin kyllä. Koska asuin pieni paikassa, siellä naapurit ja lasten ystävät. Lapset ovat pelanneet jalkapalloa ja meni hyvin. Mutta kun muutin Helsingissä niin ei. Helsingissä ihmiset erilaisia.

Toisen haastateltavan kertoi kohdanneensa vaihtelevasti erilaisia suomalaisia perheitä.

Joo, Helsingissä mä asuin (samassa paikassa) pitkään kauan. Ei ole toista paikkaa. Mutta aina kesällä pihalla, kaikki ei ole sama. Suomalainen perhe, joskus yksi perhe ei halua nauraa ja joskus toinen perhe haluaa. Perheet on erilaisia.

Suomalaisten ystävien löytämisen molemmat olivat kokeneet välillä haasteelliseksi.

Se on vaikea että menee ystäväksi suomalaisen kanssa.

Yhtä mieltä haastateltavat olivat siitä, että suomalaiset ovat ajoittain vaikeasti lähestyttäviä.

8.2 Työ leikkipuistossa ja ilmapiiri työpaikalla

Haastattelemamme naiset olivat molemmat tukityöllistettyinä Helsingin kaupungin leikkipuistoissa ja haastattelutilanteessa olleet työpaikoissaan noin kahden kuukauden mittaisen ajan. He olivat saaneet paikkansa työvalmentajan kautta. Molemmat olivat olleet ensin työharjoittelussa eri leikkipuistoissa ja sen jälkeen päässeet työpaikkoihinsa.

Ensin minä olin työharjoittelu 2 kk. Sitten lopussa mä kysyin saanko ottaa haluaisin työllistää ja sitten hän sanoi totta kai, mene kysymään työvoimatoimistoon. Ja sitten hän sanoi joo.

Haastateltavat kokivat, että maahanmuuttajien ei ole helppoa työllistyä Suomessa. Kielitaidon koettiin usein tulevan esteeksi. Tieto työllistymisestä oli tuonut molemmille positiivisia tunteita ja he olivat molemmat iloisia saamastaan työpaikasta. He kertoivat li-

säksi erityisesti pitävänsä lasten kanssa työskentelystä. Molemmilla haastatelluista on lapsia ja tämä koettiin eduksi leikkipuistossa työskentelyssä.

Sama asia, täällä paljon lapsia ja kotona paljon lapsia.

Leikkipuistot olivat tuttuja jo entuudestaan toiselle haastateltavista, toinen tuli tietoisesti leikkipuistotoiminnasta vasta Helsinkiin muutettuaan. Toinen haastateltava kertoi leikkipuistotoiminnan herättäneen positiivisia ajatuksia.

Minä täällä ei ollut koska aiemmin asuin eri paikassa. En tiesi tämä paikka, nyt vasta kun olen muuttanut tänne. En tiesi että on olemassa tällaista puistoa. Kun muutin täällä ja kun löysin työharjoittelupaikka niin mietin että mikä tämä on, että kaikki saa tulla omat eväät ja saa keskustella. Mietin, että opin jotain uutta. Tosi mukava on.

Leikkipuistotoiminnan yhteisöllisyys ja sen tuomat edut tulivat molempien haastateltavien vastauksissa ilmi. Toinen haastateltavistamme, joka oli tutustunut leikkipuistotoimintaan jo aiemmin ennen leikkipuistoon työllistymistä, kertoi käyneensä usein lastensa kanssa leikkipuistoissa kaverinsa kanssa erityisesti kesäaikaan. Hän kertoi, että oli jo pitkään tiennyt leikkipuistotoiminnasta.

Haastateltavamme kertoivat pitävänsä siitä, että leikkipuistossa työskentely tarjoaa monipuoliset mahdollisuudet tehdä työtä.

Aina on joku tehtävä mitä tehdä. Se on mukava.

Haastateltavamme kertoivat olevansa työllistettyjä leikkipuistoihin muutaman kuukauden pituisille jaksoille. Molemmat kertoivat pitävänsä työstään. Erityisesti he kertoivat pitävänsä siitä, että aamusta iltapäivään asti on jotain tekemistä. Kumpikaan ei osannut mainita mitään erityisen negatiivista seikkaa työstään.

8.3 Työn tuomat haasteet ja mahdollisuudet

Molemmat haastateltavamme kokivat, että työskentely leikkipuistossa on hyödyttänyt heitä monella tapaa. Erityisesti mahdollisuus harjoittaa suomen kieltä koettiin hyvänä asiana.

Koska myös kieli jos sinä osaat vähän puhua, ja koko päivä kotona etkä puhu kenenkään kanssa. Niin auttaa jos puhuu täällä, koska perhe tulee ja lapset. Koko ajan kieli parantuu jos puhut.

Haastateltavat kertoivat työssään tapaavansa aamupäivisin varsinkin pienten lasten perheitä ja iltapäivisin isompia koululaisia. Molempien asiakasryhmien kanssa työskennellessään he pääsevät puhumaan suomen kieltä. Toinen haastateltavista mainitsi, että erityisesti lapsilta oppii kieltä.

Työtiiminsä työpaikoissaan haastateltavat kokivat positiivisena. He kokivat, että muut työyhteisön jäsenet olivat ottaneet heidät hyvin vastaan. Toiselle haastateltavista leikkipuisto on ensimmäinen työpaikka, toinen mainitsi leikkipuiston olevan työpaikkana kolmas ja työilmapiiriltään paras. Samoin hän kertoi olevansa onnekas saadessaan työskennellä nykyisessä työympäristössään. Molemmat haastateltavat olivat samaa mieltä siitä, että työskentely leikkipuistossa vaikuttaa erityisen positiivisesti heidän suomen kielen oppimiseensa.

Haastateltavat kertoivat, että heillä on joka maanantai työhön liittyvää ohjausta ja pala-veri. Molemmat olivat tyytyväisiä saamaansa ohjaukseen ja kokivat, että heitä kuunnellaan. He kertoivat myös pitävänsä siitä että työ on vaihtelevaa, jatkuvasti ei ole samoja työtehtäviä kun asiakasryhmät vaihtelevat päivän mittaan.

Työn merkitys integroitumiselle ja työn tuomat positiiviset muutokset kävivät ilmi haastateltavien vastauksista.

Kyllä on muuttanut, koska olet enemmän iloinen ja tutustut ihmisten kanssa ja... totta kai paljon. Koska totta kai parempi työskennellä jotain kuin istua kuin peruna sohvassa. Tosi paljon hyvää.

He olivat yhtä mieltä siitä, että työskentelyllä on uuteen kulttuuriin sopeutumisessa positiivisia vaikutuksia ja että työskentely auttaa kiinnittämään yksilön paremmin uuteen yhteiskuntaan.

8.4 Suomessa asuminen ja yhteiskunnan tuomat haasteet

Haastateltavamme kokivat maahanmuuttajina Suomessa olemisen ajoittain haasteellisenä, erityisesti alkuvaiheessa. Aikaisemmin heistä myös tuntui, että ihmisillä oli asenteita maahanmuuttajia kohtaan, mutta vähitellen ajan kuluessa heistä on alkanut tuntua siltä, että ihmisten asenteellisuus olisi vähentymään päin.

Alusta kyllä se oli vaikeaa, mutta tuntu vähän... Mutta joka kerta sitten vähän parempi.

Haastateltaviemme käsitykset Suomesta ja suomalaisesta yhteiskunnasta eivät olleet muuttuneet leikkipuistoon työllistymisen jälkeen tai sen aikana. He kertoivat erilaisten asioiden olevan apuna Suomeen sopeutuessa. Molemmat mainitsivat kotimaan auttavan. Myös lapset mainittiin tärkeinä elementteinä kotoutumisen tukena. Toinen haastateltavistamme nosti esille erityisesti oman kulttuurinsa edustajat Suomessa, joiden kanssa hän oli paljon tekemisissä. Toinen haastateltavistamme kertoi, että asuessaan pienemmällä paikkakunnalla hän ei ollut päässyt paljon tekemisiin oman kulttuurinsa edustajien kanssa. Hän mainitsi kuitenkin hänellä käyneen kotiapua kyseisellä paikkakunnalla asuessaan, ja hänellä käyneestä henkilöstä tuli hänelle kuin ystävä sillä he tapasivat niin usein. Haastateltava koki, että tästä oli ollut hyötyä sopeutumisessa varsinkin alkuvaiheessa.

Työllistymisen kumpikin haastateltavista koki haasteelliseksi. He kokivat, että työllistyminen prosessina on vaikeaa ja että ylipäätään työpaikkoja on Suomessa liian vähän. Molemmat kokivat, että työllistymisen edellytyksenä suomen kielen taidon täytyisi olla hyvä. Haastateltavista toinen koki, että kielitaidon saavuttaisi parhaiten työelämässä, toinen taas toivoi enemmän mahdollisuuksia opiskeluun.

Vain kontakti pitäis olla joka päivä. Sitten opit. Hyvä kurssille menet, totta kai ensimmäinen kerta sinä opit mutta sitten vain puhu puhu.

Mä mietin, että ensimmäinen, se on hyvä että menee opiskelija. Oppii suomen kieli. Sen jälkeen helpompi mennä työtä. Koska nyt mä olen leikkipuistossa ja sitten kun pieni lapsi tulee hän tarvitsee suomen kielen kurssia. Sitten vaikea kun sinä ymmärrät ja puhut. Mutta mä mietin että ensin hyvä mennä opiskelija. Jos sinä löytää ammatti, tai hoitaja, se on hyvä, että sen jälkeen sä mene työhön, esimerkiksi päiväkodissa. Sitten sinä opit.

Molemmat kokivat, että erityisesti puhutun kielen oppimiseen työskentely auttaa sillä kieltä tulee käytettyä päivittäin. He kokivat nykyisessä työpaikassa työskentelyn mieluisana ja ilmaisivat halunsa jatkaa. Toinen haastateltavista oli kiinnostunut myös opiskelumahdollisuudesta ja toivoikin pystyvänsä käymään lisää suomen kielen kursseja jotta voisi opiskella esimerkiksi lähihoitajaksi.

9 Eettisyys ja luotettavuus

Tässä luvussa käsittelemme opinnäytetyöhöme liittyviä eettisiä asioita. Opinnäytetyömme on laadullinen tutkimus ja koska aineisto opinnäytetyöhön saatiin haastatteleamalla, on tärkeää haastatteluja tehdessä ja materiaalia käsitellessä muistaa eettiset periaatteet. Tuomme esiin sekä yleisesti opinnäytetyöhön liittyviä, että erityisesti haastattelujen tekoon liittyviä asioita.

Lähetimme Helsingin kaupungin leikkipuistoihin haastattelupyynnön, jossa selitimme miksi teemme haastattelut ja mihin haastatteluissa saatavaa aineistoa käytetään. Haastattelukutsuun tarttui kaksi tukityöllistettyä maahanmuuttajanaista. Aineiston analysoinnin kannalta olisi ollut parempi, jos olisimme saaneet 1-2 haastateltavaa lisää. Haastateltavien määrä olisi voinut olla suurempi kattavamman aineiston saamiseksi ja pienehkö aineisto aiheutti omat haasteensa analysointivaiheessa. Kuitenkin koska haastattelumme tarkoituksena oli koota maahanmuuttajanaisten omakohtaisia kokemuksia työskentelystä leikkipuistoissa ja työllistämisen merkityksestä koemme, että saimme kerättyä tarpeeksi aineistoa tätä opinnäytetyötä varten.

Haastattelutilanteessa kerroimme haastateltaville pitävämme kiinni heidän anonymiteettistään. Korostimme myös, että haastatteluäänite poistetaan ja valmiista opinnäytetyöstä poistetaan kaikki heidän anonymiteettinsä vaarantavat seikat. Tämä takaa sen, ettei

valmiista opinnäytetyöstä pysty jäljittämään asuinpaikan, iän tai nimen perusteella kehtään haastatelluistamme. On eettisesti oikein, että haastatteluun vastanneet tekevät sen vapaaehtoisesti. Haastateltavien on saatava myös tietää, mitä tarkoitusta varten heitä haastatellaan. Käydessämme leikkipuisto Mustakivessä tapaamassa sosiaaliohjaaja Hirsjärveä kerroimme hänelle mitä varten teemme haastattelun, ja hän välitti sen eteenpäin haastateltaville. Halusimme, että haastateltavat varmasti ymmärtävät haastattelun tarkoituksen. Sen vuoksi haastattelutilanteessa kertosimme vielä haastattelun liittyvän opinnäytetyömme tekoon.

Tuloksia tarkastellessa ja analysoidessa oli otettava huomioon aika, jonka haastateltavamme ovat Suomessa asuneet. Molemmat haastateltavistamme ovat asuneet Suomessa suhteellisen pitkän ajan. Tutkimustuloksemme olisivat saattaneet olla erilaisia jos olisimme haastatelleet maahanmuuttajanaisia, jotka ovat asuneet Suomessa lyhyemmän aikaa. Mielestämme toimimme eettisesti tekemättä tulkintoja tutkimusaineistosta vaan pitäydyimme analysoidessa ja johtopäätöksiä tehdessä keräämässämme aineistossa.

Haastattelutilanteessa kävimme etukäteen läpi niitä teemoja, joihin kysymykset liittyvät. Varmistimme myös, että molemmille haastateltaville sopi nauhurin käyttö haastattelutilanteessa. Eettiseksi kysymykseksi nousi huoli siitä, että ymmärtäväthän haastateltavat varmasti kysymyksemme. Tämän takia haastattelun aikana tarkensimme kysymyksiä usein ja tällä tavoin varmistimme, ettei haastattelukysymysten merkitys tai haastateltavien vastaukset muuttaneet merkitystään mahdollisten väärinymmärrysten takia. Kysyimme kysymykset helpolla suomen kielellä ja tarvittaessa selvitimme haastateltaville syyn sille, miksi kysyimme minkäkin kysymyksen. Rohkaisimme myös haastateltavia kyselemään tarkentavia kysymyksiä, mikäli kysymysten sisältö ei aukeaisi heille. Näillä keinoilla varmistimme haastattelutilanteen eettisyyden. Haastateltavat saivat varmuuden siitä, mitä heiltä kysytään ja siitä, että ymmärrämme heidän vastauksiensa merkityksen oikein. Haastattelukysymyksiä laatiessa olisimme voineet kiinnittää enemmän huomiota siihen, että kysymykset ovat mahdollisimman helposti ymmärrettävää kieltä. Lisäksi olisimme voineet miettiä enemmän sitä, millä tavalla selittää mahdollisesti vaikeasti ymmärrettävät sanat. Toisaalta tämä olisi ollut vaikeaa, koska emme alun perin voineet tietää mitkä sanat olisivat vaikeita.

On myös eettisesti oikein, että haastateltavat saavat nähdä tuottamansa aineiston jälkikäteen sekä itse opinnäytetyön, johon heidän haastattelujaan on aineistona käytetty.

Kysytyämme tästä haastateltavilta he ilmoittivat halukkuutensa tutustua edellä mainittuun materiaaliin ja tarjouduimme lähettämään sen myös heille luettavaksi. Tuomme opinnäytetyössämme esiin haastattelujen tuottaman aineiston sellaisenaan sen tarkoitusta muuttamatta ja pyrimme ymmärtämään ja arvostamaan saamiamme vastauksia. Tämä tarkoittaa sitä, että peilaamme tutkimuskohteeseemme haastatteluissa saamiamme vastauksia opinnäytetyön teoriapohjaan saadaksemme aitoa näkökulmaa ja ymmärrystä koskien maahanmuuttajanaisten integroitumista. Opinnäytetyön luotettavuutta olisi mahdollisesti lisännyt laajempi teoreettinen viitekehys tai useampi näkökulma, mutta koimme parhaaksi rajata näkökulmaa kokonaisuutta silmälläpitäen. Päätöksemme palveli prosessin jatkuvuutta ja pystyimme pitäytymään aikataulussa, jonka koemme kuitenkin lisänneen työn luotettavuutta.

On eettisesti oikein, että otamme huomioon aikaisemmin samaa asiaa käsittelevät tutkimukset ja raportit ottamatta niitä kuitenkaan omiin nimiimme. Käyttämästämme teoriasta ja lainauksista löytyy lähdeviitteet ja muu tuottamamme aineisto perustuu aikaisemmin oppimaamme tietoon ja teoriaan. Luotettavuutta lisää myös se, että koska aineistomme perustuu maahanmuuttajanaisten omakohtaisiin, subjektiivisiin kokemuksiin voimme luottaa aineistomme koostuvan heidän omista mielipiteistään. Aikataulullisista seikoista johtuen muilta opiskelijoilta saamamme palaute jäi prosessin aikana väliin. Työn reflektointi oli haasteellista, koska opinnäytetyön tekeminen tapahtui suhteellisen lyhyellä aikavälillä. Jos meillä olisi ollut enemmän aikaa käytettävissämme, olisimme pystyneet hyödyntämään kanssaopiskelijoilta saamaamme palautetta ja samalla työn reflektointi ja siitä hetkeksi irtautuminen olisi onnistunut jotta kokonaisuus olisi ollut helpompi hahmottaa. Tämä olisi lisännyt työmme luotettavuutta.

10 Johtopäätökset

Opinnäytetyössämme keskityimme tutkimaan maahanmuuttajanaisten integroitumiseen vaikuttavia tekijöitä leikkipuistossa työskentelyn näkökulmasta. Tutkimuksemme aineistona olivat kahden maahanmuuttajanaisten haastattelut. Laadullisessa tutkimuksessa haastateltavien määrällä ei ole suoraan vaikutusta tutkimuksen onnistumiseen, vaan suppeallakin aineistolla voi löytää vastauksia moniin asioihin. Tässä tutkimuksessa tarkoituksemme ei ollut pyrkiä tilastollisiin yleistyksiin vaan kuvailemaan ja ymmärtämään maahanmuuttajanaisten kokemuksia.

Monet integroitumista tutkineet henkilöt, kuten Forsander (2002) korostavat integroitumista prosessina jonka aikana maahanmuuttaja integroituu yhteiskuntaan. Tässä kapaleessa esittelemme tekijöitä, jotka vaikuttavat maahanmuuttajanaisten integroitumiseen peilaten keräämäämme aineistoa. Tarkoituksenamme oli tuoda esille integroitumiseen myönteisesti vaikuttavia seikkoja ja tutkimustulostemme perusteella leikkipuisto työ- ja toimintaympäristönä tarjoaa niitä useita. Haastateltaviemme naisten puheista nousi ilmi heidän vahva oma tahtonsa vaikuttaa asioihin eivätkä he kaihtaneet tuoda ilmi omia mielipiteitään ja toiveitaan.

Aineistomme perusteella kielitaito on eräs suurimpia integroitumiseen vaikuttavia tekijöitä. Molemmat haastateltavamme toivat vahvasti esiin suomen kielen taidon merkityksen ja samoin myös kielitaidon jatkuvan ylläpidon tarpeen. He olivat yksimielisiä siitä, että leikkipuiston kaltaisessa sosiaalisessa ympäristössä työskentely vaatii paljon suomen kielen päivittäistä käyttämistä. Maahanmuuttajan kannalta suomen kielen oppiminen on integroitumisen kannalta välttämätöntä, sillä ilman yhteistä kieltä kantaväestön kanssa ei integroituminen toteudu. (Joronen 2007.)

Maahanmuuttajanaisten integroitumiseen vaikuttaa myös sosiaalinen ympäristö. Haastateltavamme toivat haastattelussa ilmi sosiaalisten kontaktien merkityksen. Erityisesti kontaktit oman kulttuurin edustajiin koettiin tärkeiksi. Tähän liittyy sosiaalisten suhteiden solmiminen kantaväestöön, mutta myös oman kulttuurin säilytys ja oman yhteisön tuki integroitumisprosessissa. Molemmat haastateltavistamme kertoivat heillä olevan suomalaisia tuttavuuksia omaa kulttuuristaansa edustavien ystävien lisäksi. Osa näistä kontakteista he olivat tutustuneet työn kautta eli työllä voidaan osaltaan nähdä olevan positiivinen vaikutus sosiaalisten suhteiden luomiseen ja ylläpitämiseen. Kuitenkaan haastateltaviemme mukaan suomalaisiin ei ole helppo tutustua työn ulkopuolella.

Leikkipuistossa työskennellessä kumpikin haastateltava oli kuitenkin tutustunut kollegoihinsa ja piti heitä vertaistukenaan sekä kontaktina kantaväestöön. Toisaalta on siis tärkeää ottaa osaa uuteen yhteiskuntaan ja sen toimintoihin, mutta myös säilyttää oma kieli ja kulttuuri. Erityisesti leikkipuistoissa työskenneltäessä muuten ehkä harvoin tapahtuvat sosiaaliset kontaktit kantaväestön kanssa vahvistuvat. Kontaktien oman kulttuurisen ryhmänsä kanssa voisi kuvitella tapahtuvan henkilön vapaa-aikana, kun taas työssä käyminen voidaan nähdä tärkeänä, joissain tapauksissa jopa ainoana kanssakäymisenä suomalaissyntyisen henkilön kanssa. (Martikainen – Tiilikainen 2007: 19.)

Opinnäytetyössämme tulimme siihen tulokseen, että työllistyminen esimerkiksi tukityöllistämisen kautta on maahanmuuttajanaishille integroiva tekijä: tulostemme mukaan työllistyminen vahvistaa integroitumisprosessia kaikin tavoin, sillä työelämässä yhdistyvät suomen kielen opettelu ja ylläpito sekä kontaktit suomalaisiin työympäristössä. Lisäksi haastateltavat kertoivat työn tuoneen iloa ja sisältöä arkeen. Nämä edellä mainitut asiat kuvataan tärkeinä integroitumisen mittareina. (Forsander 2002). Työllistymisen kautta osallisuus näkyy maahanmuuttajan arjessa erilaisella, positiivisella tavalla. Jokapäiväisten kontaktien kautta karttuvat sekä kielitaito että sosiaaliset kontaktit. Erityisesti työn tuomat edut tulivat haastattelussa ilmi moninaisina. Molemmat haastateltavamme kokivat olevansa onnekkaita saadessaan mahdollisuuden työskennellä leikkipuistossa.

Integroitumiseen vaikuttaa myös se minkä ikäisinä ja millä statuksella maahanmuuttajanaiset ovat tulleet Suomeen. Molemmat haastateltavamme ovat asuneet Suomessa yli viisitoista vuotta, mitä voisi luonnehtia jo melko pitkäksi ajaksi. Molemmat ovat läheneet omasta kotimaastaan sodan vuoksi, mikä osaltaan saattaa vaikuttaa integroitumisprosessiin ja työllistymiseen heikentävästi (Castles – Miller 2003: 31 – 32.)

Tulimme myös siihen johtopäätökseen, että maahanmuuttajanaisten omalla halulla työllistyä ja olla osallisena suomalaisessa yhteiskunnassa on merkitystä. Kuten toinen haastateltavamme kuvaili, on aina parempi tehdä työtä, kuin vain istua sohvaperunana. Motivaatio ja oikea asenne vaikuttavat integroitumisprosessiin. (Ekberg – Kontula, 2000.) Erityisesti toinen haastateltavistamme korosti omaa motivaatiotaan ja aktiivisuuttaan työllistymisensä kohdalla.

Maahanmuuttajanaisten työllistymistä ja integroitumista tulisi tukea enemmän. Toinen haastateltavamme kertoi käyneensä iltakoulua hoitaessaan pieniä lapsiaan kotona ja molemmat haastateltavat olivat yksimielisiä siitä, että opiskelua ja työllistymistä tuetaan

liian vähän. Opinnäytetyömme tulosten perusteella maahanmuuttajanaisten integroitumista edesautetaan parhaiten tukityöllistämisen ja kielikurssien lisäksi huomioimalla myös maahanmuuttajanaisten integroitumisprosessin erityisyys. Haastateltaviemme mukaan maahanmuuttajanaisten työllistyminen on haastavaa ja he toivoivatkin enemmän mahdollisuuksia työn tekoon, jonka kautta myös suomen kielen oppiminen helpotuisi. Maahanmuuttajanaisten pääsyä työmarkkinoille tulee tukea huomioiden maahanmuuttajanaisten lähtömaan ja Suomen väliset kulttuurierot ja käsitykset siitä, mikä on naisen asema suhteessa perheeseen ja työelämään. (Joronen 2007.) Pienten lasten äitien mahdollisuutta tehdä töitä esimerkiksi puolipäiväisesti tulisi tukea paremmin, jotteivät nämä jäisi kotiin vaan pääsisivät paremmin osallisiksi yhteiskuntaa.

Haastattelussamme leikkipuistotoiminnan yhteisöllisyys nousi haastateltaviemme puheista ilmi positiivisena asiana. Pohdimme myös, että työllistyminen leikkipuiston kaltaiseen matalan kynnyksen sosiaaliseen toimintaympäristöön voi tukea integroitumista paremmin, kuin työllistyminen johonkin sosiaalisesti rajoitetumpaan työhön, jota tehdään yksin.

Työllistymiseen ja integroitumiseen vaikuttaa merkittävästi myös kohdemaan asenneilmapiiri. (Joronen, 2007.) Haastateltavamme eivät kertomansa mukaan ole kohdanneet Suomessa syrjintää tai suoranaista rasismia, mutta toteavat ensimmäisten vuosien Suomessa olleen vaikeampia ja he kertoivat myös kohdanneensa joitain negatiivisia asenteita. Molemmat myös toteavat suomalaisiin tutustumisen joskus vaikeaksi.

Työttömäksi jääminen on merkittävä integroitumista haittaava tekijä ja haastateltavat korostivat vahvasti haluaan jatkaa työelämässä ja kouluttautua tulevaisuudessa lisää. Työllistyminen on integroitumisen kannalta merkittävin tekijä, sillä se tuottaa maahanmuuttajanaishelle lisäarvoa taloudellisen hyödyn lisäksi: työssä kehittyvä tai työtä varten opiskeltu kielitaito on tärkeää integroitumisen kannalta. Suomessa työllistyminen on vaikeaa ilman riittävää kielitaitoa. Sosiaalialan matalan kynnyksen sosiaaliseen toimintaympäristöön, kuten leikkipuistoon työllistyminen vahvistaa integroitumisprosessia, sillä leikkipuistossa työskennellessä suomen kieltä joutuu käyttämään päivittäin ja leikkipuisto matalan kynnyksen toimipaikkana osallistaa perheitä ja yhteisöjä laajasti.

11 Pohdinta

Maahanmuuttajien integroituminen suomalaiseen yhteiskuntaan on aina ajankohtainen aihe. Media uutisoi maahanmuutosta jatkuvasti ja päättävät tahot pyrkivät löytämään toimivia ratkaisuja. Kuitenkin toimivimmat ratkaisut löydetään monesti siellä, missä työtä tehdään suoraan asiakasryhmien kanssa. Halusimme opinnäytetyössämme tarkastella maahanmuuttajanaisten työllistymisen merkitystä integroitumisessa nimenomaan sen ajankohtaisuuden vuoksi mutta myös sen takia, että mielestämme erityisesti maahanmuuttajanaisten työllistyminen on tärkeää tämän ryhmän usein jäädessä syrjään työmarkkinoilta.

Opinnäytetyöprosessi oli haastava mutta mielenkiintoinen. Vaikka käytössä oleva aika oli rajattu ja ajoittain opinnäytetyön teko tuntui työläältä, emme silti missään vaiheessa menettäneet kiinnostustamme aiheeseen. Aikataulullisista syistä pääsimme aloittamaan varsinaisen prosessin vasta kesän 2012 aikana ja syyskuu 2012 sujui opinnäytteen parissa. Hyvin rajallinen aika asetti omat haasteensa tutkimusaiheelle sillä meidän piti rajata sitä enemmän kuin mitä olimme alun perin suunnitelleet. Kuitenkin tiesimme opinnäytetyömme käsittelevän merkittävää ja ajatuksia herättävää aihetta ja tämä motivoi meitä prosessin läpikäymisessä. Koemme, että opinnäytetyöprosessi on tukenut ammatillista kasvuamme. Prosessin aikana kohtasimme haasteita mutta ne ainoastaan vahvistivat meitä kulkemaan kohti päämääräämme.

Jo alusta asti oli selvää, että teemme opinnäytetyömme parityönä. Aihe valikoitui helposti yhteisten kiinnostuksen kohteidemme perusteella ja tarkentui vierailtuamme leikkipuistossa vastaamaan enemmän myös sitä, mitä he tarvitsevat. Opinnäytetyötä tehdessämme olemme laajentaneet sosiaalialan osaamistamme ja koemme, että prosessi antoi meille paljon. Olemme tyytyväisiä myös siihen, että olemme opinnäytetyöllämme pystyneet vastaamaan kysymyksiä herättävään aiheeseen ja toivottavasti antamaan lisäarvoa vastaavanlaisille tutkimuksille.

Sosiaalialan työn kehittämisen kannalta on tärkeää pyrkiä jatkuvasti toteuttamaan ja ideoimaan uudenlaisia ratkaisuja, joilla maahanmuuttajien integroitumista saataisiin vahvistettua. Yksinkertaisilla keinoilla pystytään tekemään paljon. Jokainen työntekijä voi aloittaa omalta työpaikaltaan, sillä yksilöiden yksittäisistä teoista kasvaa suurempi kokonaisuus. Maahanmuuttaja joutuu uuteen maahan muuttaessaan suureen myllerukseen ja hän joutuu uudelleen etsimään paikkansa yhteiskunnassa. Sosiaalialan

työntekijät voivat olla merkittävässä asemassa tukemassa maahanmuuttajaa tässä prosessissa ja osaltaan ohjaamassa sekä työllään edesauttamassa integroitumista.

Maahanmuuttajien määrän lisääntyminen tuo uusia haasteita sosiaalialan työhön. Asiakasmäärien lisääntyminen tarjoaa myös mahdollisuuksia toimia yhä monimuotoisempien asiakasryhmien parissa. Tämä tarkoittaa myös sitä, että toimivien toimintamallien löytäminen on yhä tärkeämpää. Suomeen saapuvat maahanmuuttajat saapuvat eri syistä ja jokaisella heistä on yksilölliset taustat. Esimerkiksi pakolaisina tulevien tulevaisuutta Suomessa ei voi eikä tule ennustaa pelkästään heidän lähtökohtiensa perusteella. Kuitenkin pakolaisina tulevien saattaa usein olla vaikeampaa sopeutua uuteen yhteiskuntaan johtuen kulttuurieroista ja siitä, että he eivät aina ole lähteneet vapaaehtoisesti. He ovat myös se ryhmä, jonka kotoutuminen saattaa olla vaikeampaa kuin esimerkiksi työperäisistä syistä muuttavien. (Castles – Miller 2003: 31 – 32.) Eriyisesti maahanmuuttajanaisten integroitumiseen tulisi kiinnittää enemmän huomiota, sillä erilaisista perhekäsityksistä johtuen he usein jäävät kotiin hoitamaan lapsia eivätkä välttämättä samalla tavalla pääse mukaan yhteiskuntaan ja samalla työelämään kuin miehet, joille monesti on varattu erilainen rooli perheen elättäjänä ja työssäkävijänä. Työllistymisen kannalta yhteiskuntaan integroituminen on tärkeää ja tässä sosiaalialan työntekijöillä on mahdollisuus ja velvollisuus olla osana muutosta.

Tekemistämme haastatteluista nousi vahvasti ilmi naisten oma motivaatio ja kiinnostus työllistymiseen. Kuitenkin haastateltavamme puhuivat paljon myös työllistymisen vaikeudesta ja siitä, miten tärkeää suomen kielen taidon kehittyminen olisi. Opinnäytetyön tekeminen herätti huomaamaan, miten tärkeää kielen oppiminen on työllistymisen kannalta. Resursseja tulisi suunnata enemmän maahanmuuttajien kielen opetukseen jotta voitaisiin taata mahdollisimman tehokas oppimisprosessi. Uuden kielen oppimisessa oppijan motivaatiolla ja halulla oppia on ensiarvoisen tärkeä asema. Voidaan kuitenkin sanoa, että kielen oppiminen on avain suomalaiseen yhteiskuntaan ja tästä syystä kielen oppimisella on tärkeä rooli esimerkiksi työllistymisessä. Toisaalta taas työskentely edesauttaa suomen kielen oppimista ja kielitaidon ylläpitämistä, kuten opinnäytetyösämme toteamme. Tästä syystä erityisesti leikkipuistossa työskentely toimii otollisena ympäristönä vastavuoroiselle oppimiselle, josta hyötyvät sekä leikkipuisto että työntekijä. Leikkipuiston tarjoamat sosiaaliset kontaktit ovat tärkeitä suomea opettelevalle joten tilanteen voidaan katsoa palvelevan maahanmuuttajanaisten integroitumista erinomaisella tavalla; naiset saavat työkokemusta ja oppivat kieltä, joka edesauttaa integraatio-

ta, ja leikkipuisto saa työntekijöitä. Maahanmuuttajajanaaisille tulisi tarjota enemmän vastaavanlaisia mahdollisuuksia työllistymiseen.

Maahanmuutto on Suomessa muihin länsimaihin verrattuna vielä suhteellisen nuori ilmiö (Härkää – Peltola 2005: 22) ja suomalainen yhteiskunta on muutoksen edessä. Sosiaaliala kehittyy ja saa vaikutteita myös muista maista sekä niiden toimintamalleista. Väestön ikääntyessä uusia työntekijöitä tullaan tarvitsemaan, ja uusien työntekijöiden koulutautuessa alalle tullaan toivottavasti löytämään uusia tehokkaita toimintamalleja maahanmuuttajien integroitumisen tueksi, joissa voidaan yhdistää sekä uutta että vanhaa osaamista. Myös yhteiskunta muuttuu ja toivomme tulevaisuudessa voivamme toimia sosionomeina asenneilmapiirissä, jossa maahanmuuttajien ja erityisesti maahanmuuttajajanaisten merkitys työmarkkinoilla nähtäisiin yhä myönteisempänä asiana. Toivottavaa olisi myös välttää kantaväestön ja maahanmuuttajien erkaantuminen toisistaan. Tätä ilmiötä on omiaan estämään jokainen omassa sosiaalisessa toimintaympäristössään, mutta ensiarvoisen tärkeäksi nousee myös sosiaalialan työntekijöiden vaikutus osaltaan ohjata sekä maahanmuuttajia että kantaväestön edustajia ja toimia omien arvojensa mukaan esimerkiksi saattaen ihmisiä yhteen kohti yhtenäisempää yhteiskuntaa.

Jatkotutkimuksen aiheena voisi esimerkiksi tutkia sitä, millainen rooli työllistetyillä maahanmuuttajajanaaisilla on oman kulttuurisen yhteisönsä kiinnittymisessä leikkipuistotoimintaan tai sitä, millä tavoin maahanmuuttajia saataisiin enemmän kiinnittymään mukaan leikkipuistotoimintaan. Lisäksi voisi olla mielenkiintoista tutkia yleisille työmarkkinoille työllistyneitä maahanmuuttajajanaisia ja sitä, millainen heidän polkunsä työelämään on ollut.

Lähteet

- Ala-Kauhaluoma, Mika - Härkäpää, Kristiina 2006: Yksityinen palvelusektori heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistäjänä. Työpoliittinen tutkimus 312. Helsinki: Työministeriö.
- Aunola, Ulla 2004: Maahanmuuttajat ammattia oppimassa. Helsinki: Hakapaino Oy.
- Batumubwira, Antoinette 2004: Jokaisella on osuus kotouttamisprosessissa. Uudenmaan työvoima- ja elinkeinokeskuksen julkaisuja 9.
- Castles, Stephen - Miller, Mark J. 2011: The Age of Migration, Fourth Edition: International Population Movements in the Modern World. Palgrave Macmillan.
- Clarke, Kris - Folkersma, Liisa – Hirvonen, Ulla – Lepola, Outi – Sund, Ralf - Söderling, Ismo 2011: Eurooppalaisen Suomen raportti nro 7(1/2011). Eurooppalainen Suomi ry. Helsinki: Kyriiri Oy
- Ekberg-Kontula, Petra 2000: Toimettomuus tylsistää: Pääkaupunkiseudulla asuvat afrikkalaiset maahanmuuttajanaiset ja heidän näkemyksensä koulutuksesta ja työllistymisestä. Helsinki: Sosiaaliministeriö.
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha 1998: Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Forsander, Annika. 2002: Maahanmuuttajat suomalaisilla työmarkkinoilla – porstuaan vai peremmälle? Mannila, Simo & Forsander, Annika & Hummasti, Antti & Vehviläinen, Jukka. Työelämäkynnykset ja haasteelliset ryhmät työllisyyspolitiikan näkökulmasta. ESR-hyvät käytännöt 8/02. Helsinki: Työministeriö.
- Forsander, Annika 2000: Maahanmuuttajien integraatio - etnisen vähemmistön ja yhteiskunnan keskiön suhteista eri aikoina. Turku. Kirja Aurora.
- Forsander, Annika 2003. Maahanmuuttajat sukupuolitetuilla työmarkkinoilla – mistä löytyy naisen paikka? Työpoliittinen aikakauskirja 1/2003.

Hirsjärvi, Sirkka - Hurme, Helena 1995. Teemahaastattelu. Helsinki: Yliopistopaino.

Huttunen, Laura 2002: Kotona, maanpaossa, matkalla. Kodin merkitys maahanmuuttajien omaelämäkerroissa. Helsinki. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Härkäpää, Kristiina – Peltola, Ulla 2005: Maahanmuuttajien työllistymisen tukeminen ja kuntoutusluotsaus. Yliopistopaino.

Jaakkola, Magdalena - Reuter Anni 2007: Maahanmuuttajanaiset entisen Neuvostoliiton alueelta. Resurssit ja sijoittuminen työmarkkinoille. Teoksessa: T Martikainen & M Tiilikainen (toim.) Maahanmuuttajanaiset: Kotoutuminen, perhe ja työ. Väestöntutkimuslaitoksen julkaisusarja, D46/2007. Väestöliitto.

Joronen, Tuula (2007). Työmarkkinoiden monenlaiset maahanmuuttajanaiset, haaste suomalaiselle sukupuolijärjestelmälle. Teoksessa Tuomas Martikainen Tuomas & Marja Tiilikainen (toim. 2007) Maahanmuuttajanaiset. Kotoutuminen, perhe ja työ. Helsinki: Väestöliitto. Väestöntutkimuslaitoksen julkaisusarja D 46/2007.

Laki kotouttamisesta 1386/2010.

Liebkind, Karmela (toim.) 1996: Maahanmuuttajat. Kulttuurien kohtaaminen Suomessa. Gaudeamus. Helsinki.

Liebkind, Karmela 2000: Monikulttuurinen Suomi. Etniset suhteet tutkimuksen valossa. Helsinki. Gaudeamus.

Lindqvist, Ulla (2008): Varhaisia tekoja, vertaistuen tiloja. Varhaisen tuen työn kehittävä arviointi Helsingin kaupungin sosiaaliviraston perhekeskuksissa. Helsingin yliopisto. Yhteiskuntapolitiikan laitos.

Liukkonen, Ritva, Lukman, Leena 2007: Tehty-hanke. Sosiaalialan tehtävärakenteiden ja toimintamallien kehittäminen Helsingin kaupungin sosiaalivirastossa. Helsingin kaupungin sosiaalivirasto. Oppaita ja työkirjoja 2007:5. Helsingin kaupungin sosiaalivirasto

- Martikainen, Thomas – Tiilikainen, Marja 2007: Maahanmuuttajanaiset: Kotoutuminen, perhe ja työ. Vammalan kirjapaino Oy.
- Matkaselkä, Pirkko – Memmi, Pauliina – Mikkonen, Kirsi 2004: Kotoutujan ja kotouttajan polut kohtaavat kunnan peruspalveluissa. Selvitys maahanmuuttajien ja palvelujen kohtaamisesta Myyrmäen palvelualueella. Suomen kuntaliitto – Vantaan kaupunki.
- Myrskylä, Pekka 2010: Tilastokeskus: Tieto ja trendit-lehti.
- Pehkonen, Aini 2006: Maahanmuuttajien kotikunta. Kunnallissalan kehittämissäätiön tutkimusjulkaisut, nro 52. Helsinki. Kunnallissalan kehittämissäätiö.
- Perhoniemi, Riku – Jasinskaja-Lahti, Inga 2006: Maahanmuuttajien kotoutuminen pääkaupunkiseudulla. Seurantatutkimus vuosilta 1997-2004. Helsingin kaupungin tietokeskus.
- Pötsönen, Riikka & Välimaa, Raili 1998. Ryhmähaastattelu laadullisen terveystutkimuksen menetelmänä. Toimittaja Professori Lasse Kannas. Jyväskylä. Julkaisu sarja 9/1998.
- Rapo, Markus 2011: Kuka on maahanmuuttaja? Tieto&trendit 1/2011. Tilastokeskus. Verkkodokumentti.
<http://www.stat.fi/artikkelit/2011/art_2011-02-15_003.html?s=0>. Luettu 20.9.2012.
- Ruusuvuori, Johanna, Nikander, Pirjo & Hyvärinen, Matti (toim.) 2010. Haastattelun analyysi. Tallinna: Vastapaino.
- Saaranen-Kauppinen, Anita – Puusniekka, Anna 2006: KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Verkkodokumentti. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietokirjasto. <<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/>>. Luettu 23.9.2012.
- Salokangas, Tuula – Tossavainen, Tarja 1999: Ikääntyvän maahanmuuttajan kotoutuminen. Vanhustyön keskusliiton raportti nro 2/1999. Vanhustyön keskusliitto – Centralförbundet för de gamlas väl ry.

Sisäasiainministeriö 2009: Maahanmuuttajien työllistyminen ja kannustinloukut. Sisäasiainministeriön julkaisu 2/2009. Helsinki: Monistamo.

Suokonautio, Jaana 2008: Palapelin palat paikoilleen. Maahanmuuttajien kokemuksia kotoutumiskoulutuksesta ja ehdotuksia sen kehittämiseksi. Helsinki: Korpijyvä Oy.

Torala, Pirjo 2010: Vinkkipankki. Leikkipuiston kotoutumiskurssin ohjaajan opas. Helsingin kaupungin sosiaalivirasto. Oppaita ja työkirjoja.

Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisjärjestö UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees) UNHCR 2001 - 2012: Asylum seekers. Verkkodokumentti. <<http://www.unhcr.org/pages/4a1d406060.html>>. Luettu 15.9.2012.

Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisjärjestö UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees) UNHCR 2001 - 2012, refugees. Verkkodokumentti. <<http://www.unhcr.org/pages/49c3646c125.html>>. Luettu 15.9.2012.

Haastattelukysymykset

Haastateltavien taustaa

Minkä ikäinen olet?

Mikä kansalaisuutesi on?

Missä olet syntynyt?

Oletko naimaton/naimisissa/eronnut/leski?

Onko Sinulla lapsia? Jos on, kuinka monta ja minkä ikäisiä?

Mikä äidinkielenäsi on?

Mitä muita kieliä puhut?

Minkälainen on suomen kielen taitosi?

Minkälainen koulutus Sinulla on?

Opiskelitko Suomessa tai entisessä kotimaassa?

Oletko opiskellut Suomessa?

Milloin muutit Suomeen?

Kauanko olet asunut Suomessa?

Mikä oli muuton syy?

Muutitko suoraan Helsinkiin?

Minkälaista oli muuttaa Suomeen?

Minkälaisia ajatuksia muutto herätti?

Opettelitko heti suomea?

Tutustuitko suomalaisiin?

Oliko Sinulla sukua tai ystäviä Suomessa?

Olitko töissä ennen Suomeen muuttoa? Missä?

Piditkö työstäsi?

Työ leikkipuistossa ja ilmapiiri työpaikalla

Miten päädyit töihin leikkipuistoon?

Onko leikkipuisto ensimmäinen työpaikkasi?

Oliko työn saaminen helppoa?

Onko maahanmuuttajien mielestäsi helppo työllistyä?

Mitä ajattelit, kun sait ensimmäisen työpaikkasi?

Minkä takia leikkipuisto palkkasi juuri Sinut? Millaisia ajatuksia/odotuksia uskot heillä olleen?

Oletko tehnyt samanlaisia töitä aiemmin?

Mitä kursseja kävit ennen työpaikan saantia (esim. suomen kielen kurssit)?

Oliko työnhaussa jotain hankalaa?

Olitko leikkipuistossa asiakkaana ennen kuin tulit sinne töihin?

Työn tuomat haasteet ja mahdollisuudet

Kauanko olet ollut töissä leikkipuistossa?

Pidätkö työstäsi? Miksi, miksi et?

Millaisia työpäiväsi ovat?

Miten kauan työpäiväsi kestää?

Montako päivää viikossa työskentelet?

Miten leikkipuistotoiminta on hyödyttänyt Sinua (asiakkaana ja/tai työntekijänä)?

Minkä olet kokenut vaikeaksi/haastavaksi työskennellessäsi leikkipuistossa? Miten selviät tällaisista tilanteista?

Miten koet, että muu työyhteisö on ottanut Sinut vastaan?

Millä tavalla leikkipuistossa työskentely on tukenut suomen kielen oppimistasi?

Oletko tyytyväinen saamaasi ohjaukseen?

Millä tavalla ohjaus on järjestetty?

Millaisena koet työskentelyn äitien ja pienten lasten kanssa aamupäivisin?

Entä koululaisten kanssa iltapäivisin?

Koetko, että tukityöllistäminen on hyödyttänyt Sinua?

Mitä hyötyä töissä olostasi on Sinulle ollut?

Onko jokin asia muuttunut elämässäsi sen jälkeen, kun tulit töihin leikkipuistoon?

Suomessa asuminen ja yhteiskunnan tuomat haasteet

Millaista on olla maahanmuuttaja Suomessa?

Miltä Suomeen olo tuntui?

Miltä Suomi vaikutti?

Onko käsityksesi Suomesta muuttunut sen jälkeen, kun olet tullut mukaan leikkipuistotoimintaan (työntekijänä ja/tai asiakkaana)?

Mitkä asiat ovat auttaneet Sinua sopeutumaan Suomeen?

Oletko kokenut syrjintää Suomessa asuessasi? Onko Sinuun suhtauduttu huonosti?

Mitä ajattelet suomalaisista työkavereistasi?

Oliko heihin helppo tutustua?

Millaisena koet maahanmuuttajien työllisyystilanteen?

Jos koet että työllistyminen on vaikeaa, niin minkälaisiin asioihin tulisi mielestäsi puuttua, jotta maahanmuuttajien työllistyminen olisi helpompaa?

Haluaisitko jatkaa työskentelyä samassa työpaikassa jossa olet tällä hetkellä?

